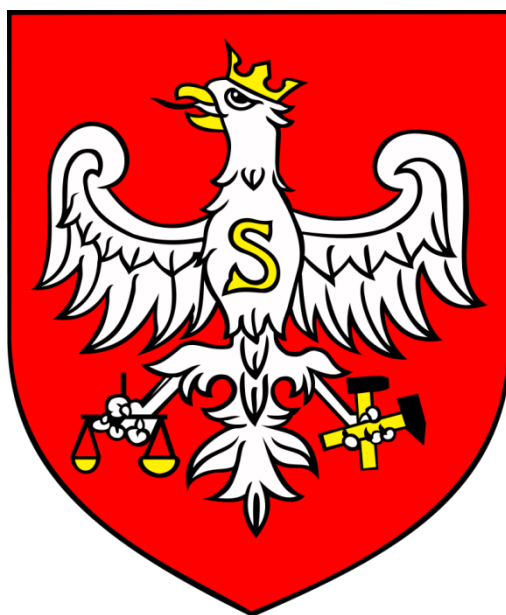


Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2020-2024



Spis treści

I.	WPROWADZENIE	5
1.	Metodologia opracowywania Strategii.....	6
2.	Kontekst planowania strategicznego	7
3.	Uwarunkowania formalne opracowania Strategii	8
4.	Spójność z dokumentami strategicznymi	11
II.	CHARAKTERYSTYKA MIASTA SŁAWKOWA	14
1.	Położenie Miasta	14
2.	Sytuacja demograficzna.....	15
3.	Kapitał społeczny i gospodarczy Miasta	18
3.1.	Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne	18
3.2.	Rynek pracy.....	26
3.3.	Wychowanie i edukacja.....	30
4.	Infrastruktura Miasta	33
5.	Kultura, sport i rekreacja	35
6.	Bezpieczeństwo publiczne.....	38
7.	Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych	42
7.1.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami	42
7.2.	Pomoc społeczna	44
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	51
1.	Dziedziny planowania strategicznego	52
1.1.	Wspieranie rodziny.....	52
1.2.	Wsparcie osób niepełnosprawnych	61
1.3.	Stan zdrowia.....	66
1.4.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	71
1.5.	Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	82
1.6.	Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	89
1.7.	Wsparcie osób z problemem ubóstwa	95
1.8.	Rewitalizacja społeczna.....	103
2.	Analiza SWOT	107
3.	Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	110
4.	Zakładane rezultaty realizacji Strategii	110
5.	System wdrażania Strategii	111
6.	Monitoring.....	111

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA
NA LATA 2020-2024

7.	Ewaluacja	112
7.1.	Zakres ewaluacji.....	112
7.2.	Sposób ewaluacji.....	113
7.3.	Narzędzia ewaluacji.....	113
7.4.	Okres ewaluacji	113
8.	Ocena ryzyka	113
IV.	WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	114

Słowniczek pojęć:

UM – Urząd Miasta

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

SP ZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

KP – Komenda Policji

DPS – Dom Pomocy Społecznej

MOK – Miejski Ośrodek Kultury

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2020-2024¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Miasta Sławków. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- stan zdrowia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- rewitalizację społeczną.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2020-2024” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Miasta Sławkowa.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. Metodologia opracowywania Strategii

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla Miasta Sławkowa wykorzystano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej: Art. 16 b, Art. 17, Art. 19.

w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

Dla uzyskania możliwie pełnego obrazu kwestii społecznych w społeczności lokalnej Miasta Sławkowa, przyjęto założenie, że partycypacyjno-eksperycki proces planowania strategicznego powinien zostać uzupełniony o badania społeczne. Wśród społeczności lokalnej Miasta Sławkowa przeprowadzone zostały badania. Celem badań było poznanie opinii mieszkańców odnośnie występujących w Mieście problemów społecznych oraz zaprezentowanie rekomendacji dotyczących możliwości rozwiązywania tychże problemów. Wyniki badań zaprezentowano w rozdziale *Kierunki rozwiązywania problemów społecznych*.

2. Kontekst planowania strategicznego

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla Miasta Sławkowa jest przyjęta Uchwałą Nr XVIII/131/2015 Rady Miejskiej w Sławkowie z dnia 29 grudnia 2015 roku Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020 określa najogólniejszą wizję Miasta w przyszłości – pożądaną obraz, do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem Strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Miasta Sławkowa, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. Uwarunkowania formalne opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 511 z późn. zm.), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946);
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426);
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277.);

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 271 z późn. zm.)

7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218);
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jt. Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176), wraz z aktami wykonawczymi;
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1205 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.);
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 23 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r., poz. 35), wraz z aktami wykonawczymi;
15. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1666 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
16. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r., poz. 1472), wraz z aktami wykonawczymi;
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.);
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1460 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U z 2019 r., poz. 2086 z późn. zm.);
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;

23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256), wraz z aktami wykonawczymi;
24. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
25. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1182 z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r., poz. 508);
28. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r., poz. 969);
29. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1373, z późn. zm.), wraz z aktami wykonawczymi;
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 295);
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 2197);
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.);
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;
34. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.);
35. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.);
36. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.);
37. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.);

38. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
39. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.);
40. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 z późn. zm.).

4. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długie i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;

- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono: wzrost i konkurencyjność, sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarkę opartą na wiedzy i rozwój kapitału

⁵ Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

intelektualnego, solidarność i spójność regionalną, poprawę spójności społecznej, sprawne państwo oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020” wraz z „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”.

Programowa zgodność Strategii z:

- „Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”,
 - „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”,
- stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA SŁAWKOWA

1. Położenie Miasta

Miaasto Sławków położone jest w województwie śląskim, w powiecie będzińskim, na prawym brzegu Białej Przemszy. Sławków w obrębie województwa śląskiego graniczy z powiatowymi miastami takimi jak: Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec oraz Jaworzno, natomiast w obrębie województwa małopolskiego graniczy z gminą miejską Bukowno oraz gminą wiejską Bolesław.

Rysunek 1. Położenie Sławkowa na mapie powiatu będzińskiego.

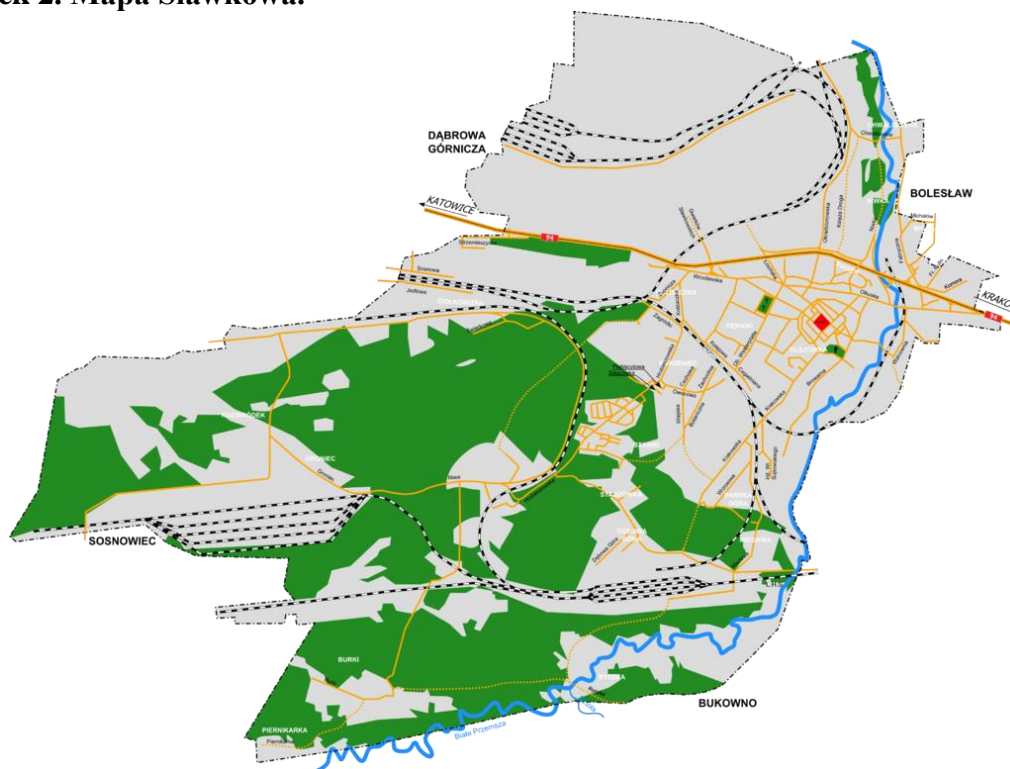


Źródło: <http://gminy.pl/powiaty/270.html>

Geograficznie Sławków zlokalizowany jest na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, a dokładnie we wschodniej części Wyżyny Śląskiej. Powierzchnia Miasta wynosi 36,7 km² (3 667 ha), co stanowi 5,95% powierzchni powiatu będzińskiego. W granicy Sławkowa oprócz miasta historycznego znajdują się mniejsze jednostki osadnicze: Burki, Ciołkowizna, Dębowa Góra, Garbierze, Groniec, Chwaliboskie, Kołdaczka, Komora, Korzeniec, Kozioł k/Sławkowa, Kozioł k/Strzemieszyc, Michałów, Miedawa, Niwa, Niwka, Piasek, Piernikarka, Ryszka, Zagrody, Stawki, Trzewiczka, Walcownia i Zagródki.

Sławków przecina droga krajowa nr 94 oraz linia kolejowa Katowice-Kielce. DK 94 daje dobre połączenie z drogą szybkiego ruchu na trasie Warszawa-Budapeszt oraz autostradą A4. Na terenie Sławkowa znajdują się końcowe terminale szerokotorowej magistrali LHS (Linii Hutniczej Szerokotorowej) będącej przedłużeniem Kolei Transsyberyjskiej, Euroterminal Sławków oraz liczne linie kolei przemysłowych i bocznic kolejowe obsługujące Hutę Katowice.

Rysunek 2. Mapa Sławkowa.



Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mapa_S%C5%82awkowa.png

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Liczba ludności na terenie Miasta Sławkowa pod koniec 2018 roku wyniosła 7 043 osoby (stan na 31.12.2018), z czego kobiety stanowiły 52,5%, a mężczyźni 47,5%. W okresie 2014-2018 liczba mieszkańców Miasta spadła o 1,3%.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta Sławkowa z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	Osoba	7 135	7 105	7 084	7 040	7 043
Mężczyźni	Osoba	3 410	3 399	3 379	3 350	3 343
	%	47,8	47,8	47,7	47,6	47,5
Kobiety	Osoba	3 725	3 706	3 705	3 690	3 700
	%	52,2	52,2	52,3	52,4	52,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Współczynnik feminizacji dla Miasta Sławkowa wynosi 111, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypada 111 kobiet. Wskaźnik ten jest nieco wyższy w porównaniu do wskaźnika feminizacji w województwie śląskim, który kształtuje się na poziomie 107.

W tabeli poniżej zaprezentowany został rozkład ludności Miasta Sławkowa w podziale na płeć w poszczególnych grupach wiekowych. Najliczniejszą grupę wiekową w 2018 roku stanowiły osoby pomiędzy 40 a 44 rokiem życia. Następnymi w kolejności są osoby w wieku 35-39 lat oraz 60-64 lat. Możemy zauważyć, iż znaczną część kobiet stanowią osoby w przedziale wiekowym 40-44 lat (311 osób) oraz 35-39 lat (294 osoby). Wśród mężczyzn wiek znacznej części mieści się w przedziale wiekowym 60-64 lat (353 osoby) oraz 35-39 lat (335 osób).

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Sławkowa w 2018 roku.

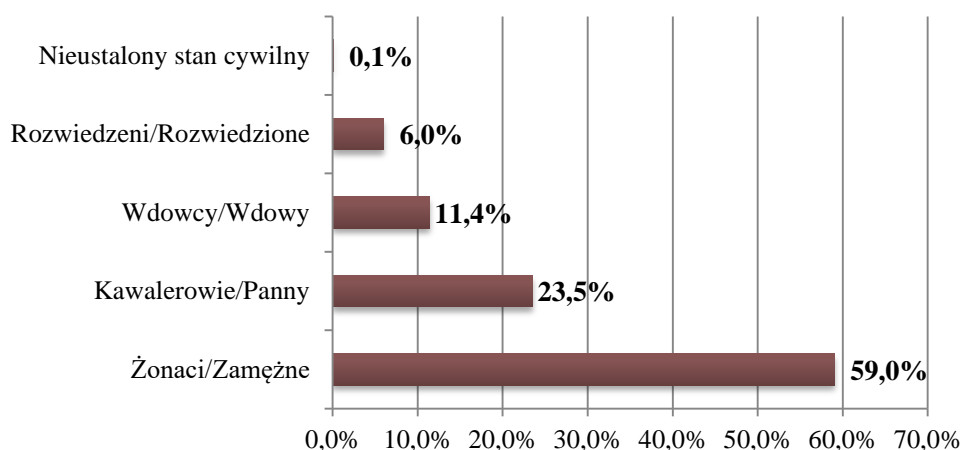
Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	275	123	152
5-9 lat	345	192	153
10-14 lat	377	208	169
15-19 lat	323	161	162
20-24 lata	345	170	175
25-29 lat	383	195	188
30-34 lata	465	245	220
35-39 lat	629	294	335
40-44 lata	632	311	321
45-49 lat	479	233	246
50-54 lata	380	199	181
55-59 lat	445	199	246
60-64 lata	620	267	353
65-69 lat	513	228	285
70-74 lata	340	165	175
75-79 lat	176	67	109
80-84 lata	170	49	121
powyżej 85 lat	146	37	109
Razem	7 043	3 343	3 700

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mieszkańcy Sławkowa zawarli w 2018 roku 19 małżeństw, co oznacza, że zostało zawartych 2,7 małżeństw na 1000 mieszkańców. Jest to mniejsza wartość w porównaniu do powiatu będzińskiego (4,2) oraz województwa śląskiego, gdzie wynosi ona 4,9.

Z danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku wynika, iż 23,5% mieszkańców Miasta Sławkowa jest stanu wolnego, 59,0% żyje w małżeństwie, 6,0% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,4% to wdowy/wdowcy. Stan cywilny mieszkańców obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców Miasta Sławkowa.



Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Wskaźnikiem dodatkowo obrazującym dynamikę zmian w strukturze demograficznej jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Sławkowie ujemny i wynosi -23, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -3,27 na 1000 mieszkańców. Możemy zauważyć, iż w latach 2014-2018 przyrost naturalny w Sławkowie przyjmował wartości ujemne, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyrostu naturalnego w latach 2014-2018.

Tabela 3. Przyrost naturalny dla Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe ogółem	55	48	52	68	51
Zgony ogółem	68	86	89	83	74
Przyrost naturalny Ogółem	-13	-38	-37	-15	-23
Mężczyźni	-9	-19	-17	-15	-23
Kobiety	-4	-19	-20	0	0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2018 roku zarejestrowano łącznie 96 zameldowań oraz 75 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla Miasta Sławkowa wynosi 21. Odnotowano 8 zameldowań do wsi oraz zarejestrowano 23 wymeldowania ze wsi – daje to saldo wynoszące -15. W latach 2014-2017 zauważalny jest gwałtowny wzrost wymeldowań z Miasta. Szczegółowe informacje dotyczące salda migracji na terenie Miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w Mieście Sławków.

Wyszczególnienie		2014	2015	2016	2017	2018
miasto	zameldowania	42	65	85	77	86
	wymeldowania	42	57	50	61	52
	saldo	0	8	35	16	34
wieś	zameldowania	12	12	6	13	8
	wymeldowania	10	8	21	21	23
	saldo	2	4	-15	-8	-15
zagranica	zameldowania	3	0	2	1	2
	wymeldowania	4	0	6	0	-*
	saldo	-1	0	-4	1	2
Zameldowania ogółem		57	77	93	91	96
Wymeldowania ogółem		56	65	77	82	75
Saldo migracji		1	12	16	9	21

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

* znak „-” oznacza, że dane na ten temat są jeszcze niedostępne

3. Kapitał społeczny i gospodarczy Miasta

3.1. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Sławkowie pod koniec 2018 roku zarejestrowanych było 679 podmiotów gospodarki narodowej. Spośród łącznej liczby podmiotów gospodarczych jako nowo zarejestrowane figurowały 64 podmioty. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców wyniósł 964 i był niższy od średniej wojewódzkiej, która wyniosła 1 042. Liczba podmiotów gospodarczych w okresie 2014-2018 roku wahała się – jednak od 2016 roku przyjęła trend wzrastający. Porównując rok 2018 z rokiem 2014 można zauważyć wzrost liczby podmiotów gospodarczych, który wyniósł 4,1%. Największy udział w sektorze prywatnym posiadały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2018 roku stanowiły one 80,3%

podmiotów sektora prywatnego. Następnymi w kolejności pod względem liczebności były spółki handlowe – 53, stowarzyszenia i organizacje społeczne – 12 podmiotów oraz spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 12 podmiotów. Na terenie Miasta w 2018 roku funkcjonowały także 3 spółdzielnie oraz 2 fundacje.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze działające na terenie Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
podmioty gospodarki narodowej ogółem	651	653	648	650	679
sektor publiczny ogółem	19	20	20	20	20
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	13	13	13	13
sektor prywatny – ogółem, w tym:	632	629	623	624	649
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	504	496	489	489	521
spółki handlowe	47	55	56	57	53
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	15	14	13	12
spółdzielnie	2	2	3	4	3
sektor prywatny - fundacje	0	1	1	1	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	15	14	14	12

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w Sławkowie koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włączając w to motocykle (193 podmioty) oraz budownictwie (58 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również transport i gospodarka magazynowa (51 podmiotów), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (50 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (40 podmiotów) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (26 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatycznych (0 podmiotów), górnictwem i wydobywaniem (1 podmiot), a także dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (2 podmioty).

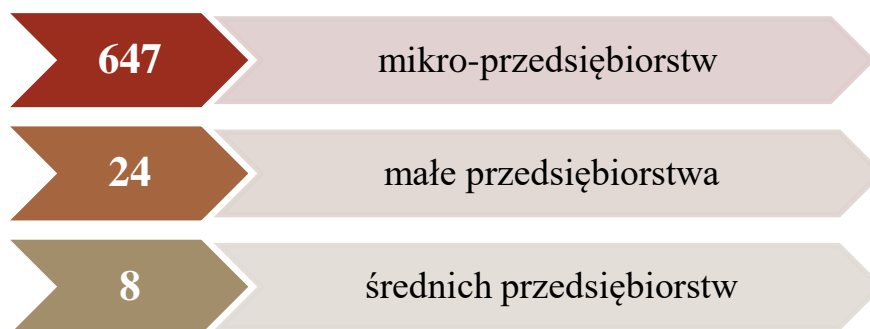
Tabela 6. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Mieście Sławków (stan na koniec 2018 roku).

SEKCJA	LICZBA PROWADZONYCH DZIAŁALNOŚCI
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	193
Budownictwo	58
Transport i gospodarka magazynowa	51
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	50
Przetwórstwo przemysłowe	40
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16
Pozostała działalność usługowa	15
Informacja i komunikacja	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13
Edukacja	9
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
Górnictwo i wydobywanie	1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Sławkowie według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 647 (stan na koniec 2018 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Mieście 24, a średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników jest 8.

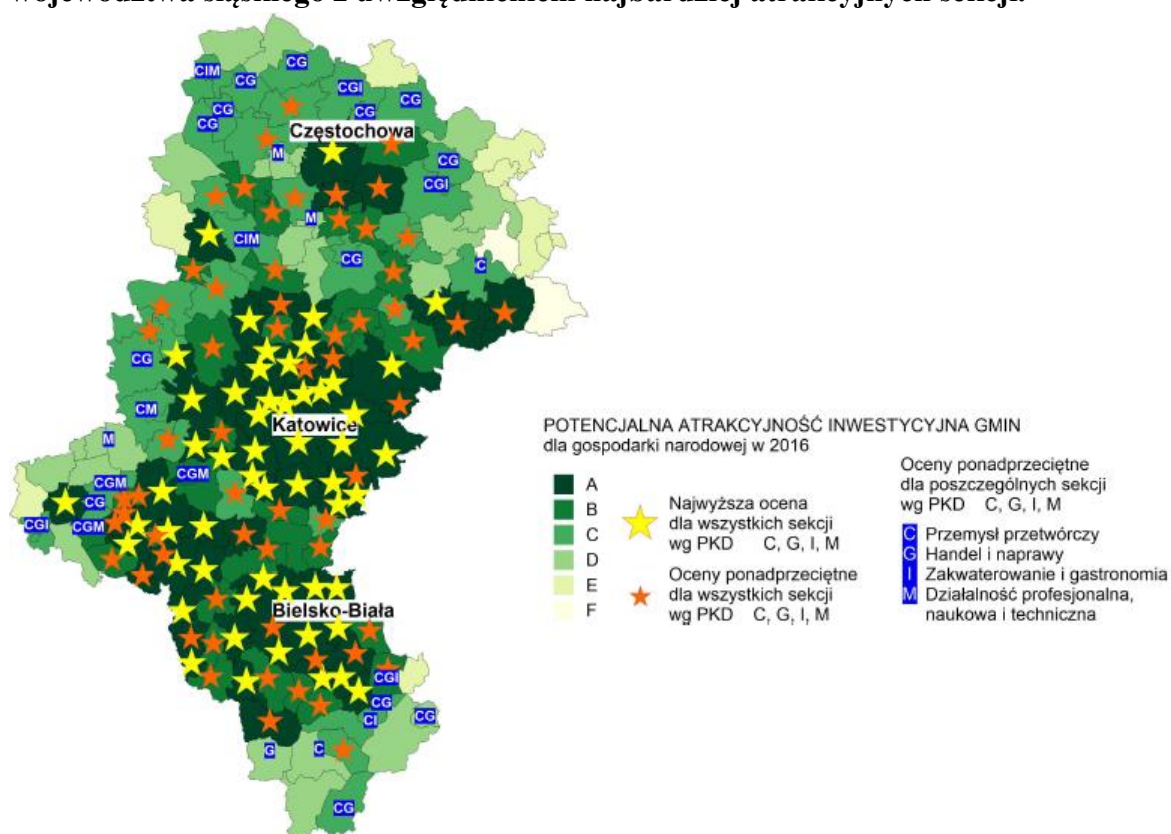
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Miasta Sławków według klas wielkości (stan na koniec 2018 roku).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na ocenę atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru wpływa wiele czynników, które mają znaczenie dla efektywnego prowadzenia działalności gospodarczej. Wśród nich jako najważniejsze należy wymienić sytuację na rynku pracy oraz wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną. Zgodnie z raportem pn. „*Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017. Województwo Śląskie*” Miasto Sławków zostało zakwalifikowane jako ponad przeciętna gmina we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych).

Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa śląskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji.



Źródło: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017. Województwo Śląskie*

Budżet na rok 2020 został określony uchwałą Rady Miejskiej Nr XVII/75/2019 w sprawie uchwały budżetowej Miasta Sławkowa na 2020 rok z dnia 19 grudnia 2019 roku. Uchwała ustaliła dochody budżetu na rok 2020 w wysokości 52 808 642,61 zł oraz wydatki na rok 2020 w wysokości 54 056 705,48 zł⁶.

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

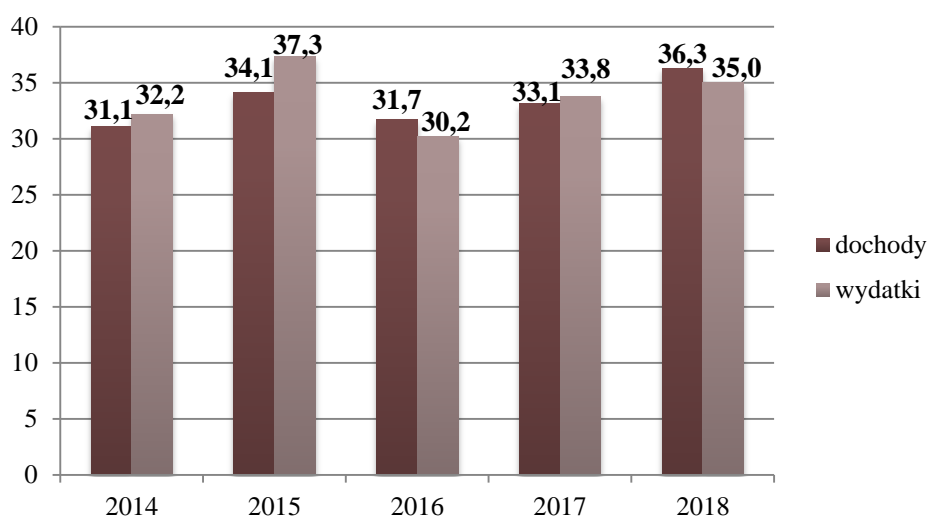
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

⁶ Uchwała Rady Miejskiej Nr XI/98/19 w sprawie budżetu miasta na 2020 rok z dnia 19 grudnia 2019 roku.

Struktura dochodów Miasta na przestrzeni lat 2014-2018 wykazuje tendencję wzrostową – od 2016 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków. Znaczny wzrost wydatków możemy zauważyć między rokiem 2014 i 2015 – wzrosły one aż o 5,1 mln. W porównaniu do roku 2017 dochody Miasta wzrosły o 3,2 mln, a jednocześnie możemy zauważyć, że jego wydatki również uległy zwiększeniu o 1,2 mln. Porównując rok 2018 z rokiem 2014, można zauważyć wzrost liczby wydatków, który wyniósł 8% oraz wzrost dochodów o 14,3%. Dochód na jednego mieszkańca w 2018 roku wyniósł około 5,1 tysięcy złotych, a wydatki na jednego mieszkańca były niższe i wynosiły 5 tysięcy złotych.

Wykres 2. Dochody i wydatki Miasta Sławkowa ogółem w latach 2014-2018 (w milionach złotych).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Strukturę wydatków budżetu Miasta ze względu na działy w latach 2014-2018 przedstawia poniższa tabela. Kolorem czerwonym została zaznaczona najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat, a kolorem zielonym największa wartość. W 2018 roku największy udział stanowią wydatki na oświatę i wychowanie – 25,7% udziału całości wydatków budżetu. Znaczny odsetek wydatków przeznaczony został również na administrację publiczną – 5,5 miliona, co stanowi 15,7% ogółu wydatków z budżetu. Na poniższej tabeli można zauważyć nagły wzrost wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – w stosunku do 2017 roku wydatki zwiększyły się o 1,3 miliona. W porównaniu do roku 2017 największy spadek wydatków można zaobserwować w dziale bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – liczba wydatków zmniejszyła się o ponad 800 tysięcy złotych. Porównując rok 2018 z rokiem 2014, zauważyć można spadek liczby wydatków na pomoc społeczną, który wyniósł 44%.

Tabela 7. Struktura wydatków budżetu Miasta Sławkowa według działów w latach 2014-2018 (w złotych).

wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem (zł)	32,2 mln	37,3 mln	30,2 mln	33,8 mln	35,0 mln
Na jednego mieszkańca (zł)	4,5 tys.	5,2 tys.	4,3 tys.	4,8 tys.	5,0 tys.
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [dział 921]	1,2 mln	1,3 mln	1,5 mln	1,5 mln	1,6 mln
gospodarka komunalna i ochrona środowiska [dział 900]	9,9 mln	14,6 mln	3,6 mln	3,4 mln	4,7 mln
rolnictwo i łowiectwo [dział 010]	1,9 tys.	1,8 tys.	1,4 tys.	1,5 tys.	1,2 tys.
transport i łączność [dział 600]	2,7 mln	1,9 mln	2,4 mln	2,9 mln	2,8 mln
kultura fizyczna [dział 926]	109,9 tys.	171,5 tys.	219,8 tys.	223,0 tys.	170,5 tys.
gospodarka mieszkaniowa [dział 700]	889,2 tys.	824,9 tys.	1,0 mln	1,1 mln	1,7 mln
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa [dział 751]	47,2 tys.	50,7 tys.	8,3 tys.	3,8 tys.	62,2 tys.
administracja publiczna [dział 750]	3,8 mln	3,9 mln	4,1 mln	5,5 mln	5,5 mln
oświata i wychowanie [dział 801]	7,8 mln	8,2 mln	8,8 mln	8,8 mln	9,0 mln
edukacyjna opieka wychowawcza [dział 854]	220,3 tys.	218,2 tys.	221,2 tys.	201,2 tys.	369,1 tys.
pomoc społeczna [dział 852]	3,6 mln	3,9 mln	6,9 mln	2,5 mln	2,5 mln
rodzina [dział 855]	-	-	-	5,4 mln	5,2 mln
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [dział 853]	199,1 tys.	0	49,5 tys.	83,9 tys.	6,2 tys.
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [dział 754]	604,7 tys.	629,6 tys.	520,3 tys.	1,4 mln	556,2 tys.
ochrona zdrowia [dział 851]	143,6 tys.	123,2 tys.	115,6 tys.	148,9 tys.	133,6 tys.
obsługa długu publicznego [dział 757]	327,3 tys.	299,9 tys.	284,6 tys.	272,8 tys.	263,4 tys.
działalność usługowa [dział 710]	112,3 tys.	103,2 tys.	46,6 tys.	62,9 tys.	77,7 tys.
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę [dział 400]	475,9 tys.	404,6 tys.	412,9 tys.	412,5 tys.	395,5 tys.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Strukturę dochodów budżetu Miasta ze względu na działy w latach 2014-2018 przedstawia poniższa tabela. Kolorem czerwonym została zaznaczona najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat, a kolorem zielonym największa wartość. W 2018 roku największy udział stanowią dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 54,3% udziału całości dochodów budżetu. Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się dział nr 855 tj. rodzina, który stanowi 14% ogółu dochodów. Żadnych dochodów nie generuje natomiast transport i łączność oraz działalność usługowa. Porównując rok 2018 z rokiem

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA
NA LATA 2020-2024

2014, zauważyć można spadek liczby dochodów pomocy społecznej, który wyniósł aż 201,4%.

Tabela 8. Struktura dochodów budżetu Miasta Sławkowa według działów w latach 2014-2018 (w złotych).

wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem (zł)	31,1 mln	34,4 mln	31,7 mln	33,1 mln	36,3 mln
Na jednego mieszkańca (zł)	4,4 tys.	4,8 tys.	4,5 tys.	4,7 tys.	5,1 tys.
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [dział 921]	19,2 tys.	50,2 tys.	56,7 tys.	56,3 tys.	68,4 tys.
gospodarka komunalna i ochrona środowiska [dział 900]	6,3 mln	8,7 mln	1,9 mln	1,3 mln	2,6 mln
rolnictwo i łowiectwo [dział 010]	238,4 tys.	11,0 tys.	523,0 tys.	116,5 tys.	0
transport i łączność [dział 600]	558,8 tys.	279,1 tys.	229,2 tys.	671,0 tys.	393,7 tys.
gospodarka mieszkaniowa [dział 700]	628,1 tys.	640,5 tys.	643,6 tys.	623,8 tys.	845,1 tys.
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa [dział 751]	47,2 tys.	50,7 tys.	8,3 tys.	3,8 tys.	62,2 tys.
administracja publiczna [dział 750]	116,3 tys.	413,7 tys.	359,9 tys.	483,3 tys.	1,0 mln
oświata i wychowanie [dział 801]	349,8 tys.	398,4 tys.	484,4 tys.	467,1 tys.	460,7 tys.
edukacyjna opieka wychowawcza [dział 854]	46,8 tys.	51,1 tys.	45,4 tys.	25,8 tys.	122,8 tys.
pomoc społeczna [dział 852]	2,2 mln	2,3 mln	5,2 mln	836,2 tys.	729,9 tys.
rodzina [dział 855]	-	-	-	5,2 mln	5,1 mln
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [dział 853]	199,1 tys.	101 zł	43,7 tys.	89,7 tys.	48,3 tys.
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [dział 754]	943,5 tys.	682,3 tys.	157,2 tys.	436,4 tys.	21,0 tys.
ochrona zdrowia [dział 851]	23,6 tys.	48,8 zł	12,9 tys.	110,3 zł	46,6 zł
różne rozliczenia [dział 758]	4,0 mln	4,2 mln	4,7 mln	4,9 mln	5,0 mln
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę [dział 400]	78,0 tys.	0	69,2 tys.	74,3 tys.	42,5 tys.
działalność usługowa [dział 710]	0	0	0	7,1 tys.	0
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem [dział 756]	15,4 mln	16,4 mln	17,2 mln	17,7 mln	19,7 mln

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. Rynek pracy

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w roku 2018 w Sławkowie przedstawia się następująco:

- 61,8% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (4 348 osób) – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64 rokiem życia;
- 14,1% jest w wieku przedprodukcyjnym (997 osób), czyli do 14 roku życia;
- 24,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (1 698 osób).

Tabela 9. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w latach 2014-2018

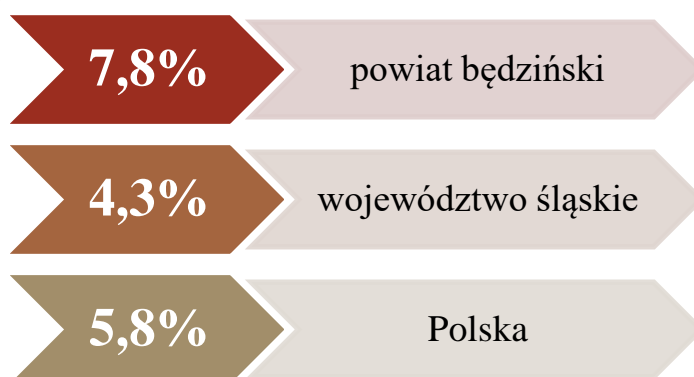
Wyszczególnienie	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018
W wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	1 022	1 021	1 021	1 002	997
Mężczyźni	Osoba	536	531	533	522	523
Kobiety	Osoba	486	490	488	480	474
W wieku produkcyjnym						
Ogółem	Osoba	4 667	4 573	4 501	4 394	4 348
Mężczyźni	Osoba	2 429	2 398	2 354	2 308	2 274
Kobiety	Osoba	2 238	2 175	2 147	2 086	2 074
W wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	1 446	1 511	1 562	1 644	1 698
Mężczyźni	Osoba	445	470	492	520	546
Kobiety	Osoba	1 001	1 041	1 070	1 124	1 152
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
W wieku przedprodukcyjnym	%	14,3	14,3	14,4	14,2	14,1
W wieku produkcyjnym	%	65,4	64,4	63,5	62,4	61,8
W wieku poprodukcyjnym	%	20,3	21,3	22,0	23,4	24,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje, a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrasta, co wynika z trendów demograficznych. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu – w 2018 roku była niższa niż w 2014 roku o 7,3%. Powyższe dane świadczą o starzejącym się społeczeństwie w Sławkowie.

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie miast są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i mieście. Pod koniec grudnia 2018 roku stopa bezrobocia dla powiatu będzińskiego wynosiła 7,8%, podczas gdy w województwie śląskim była ona równa 4,3%, a dla Polski wyniosła 5,8%⁷.

Rysunek 5. Stopa bezrobocia dla powiatu będzińskiego, w porównaniu z województwem śląskim i Polską.



Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2018 roku

Liczba bezrobotnych mieszkańców już od kilkunastu lat systematycznie spada i na koniec 2019 roku wyniosła 100 osób (w ciągu roku spadła o 55 osób, w przeciągu dwóch lat o 108 osób, a w przeciągu trzech lat o 141 osób). Z liczby tej 59 osób, czyli 59% bezrobotnych to kobiety, natomiast 41 osób (41%) to mężczyźni. 90% ogółu bezrobotnych stanowią osoby poprzednio pracujące (90 osób), 27% jest bez kwalifikacji zawodowych, 17% bez doświadczenia zawodowego, a 19% ma prawo do zasiłku. Wśród ogółu bezrobotnych 29,3% stanowią osoby do 30 roku życia (203 osoby), natomiast 23,8% osoby powyżej 50 roku życia (165 osób). 37% to osoby długotrwale bezrobotne. Struktura wiekowa osób bezrobotnych przedstawia się następująco:

- 21% stanowią osoby w wieku do 30 roku życia (21 osób), w tym 9 osób do 25 roku życia;
- 27% stanowią osoby powyżej 50 roku życia (27 osób);
- 52% stanowią osoby w wieku 31-49 lat (52 osoby).

⁷ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2018 roku.

Wraz ze spadkiem ogólnej liczby osób bezrobotnych, od 2016 roku wzrasta liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku. Na przestrzeni dwóch lat wzrosła ona o 4 osoby tj. do 19 osób na koniec 2019 roku. Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowią 19% ogółu bezrobotnych. Liczba osób, które pozostają bezrobotne w ciągu 12 miesięcy od ukończenia nauki, pod koniec 2018 roku wyniosła 3 osoby i jest czterokrotnie niższa od tej sprzed dwóch lat. Z analizy danych można zauważyć również systematyczny spadek liczby bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, których liczba zmniejszyła się trzykrotnie – z 80 osób pod koniec 2016 roku do 27 osób na koniec 2019 roku. Powyższe dane obrazuje tabela nr 10.

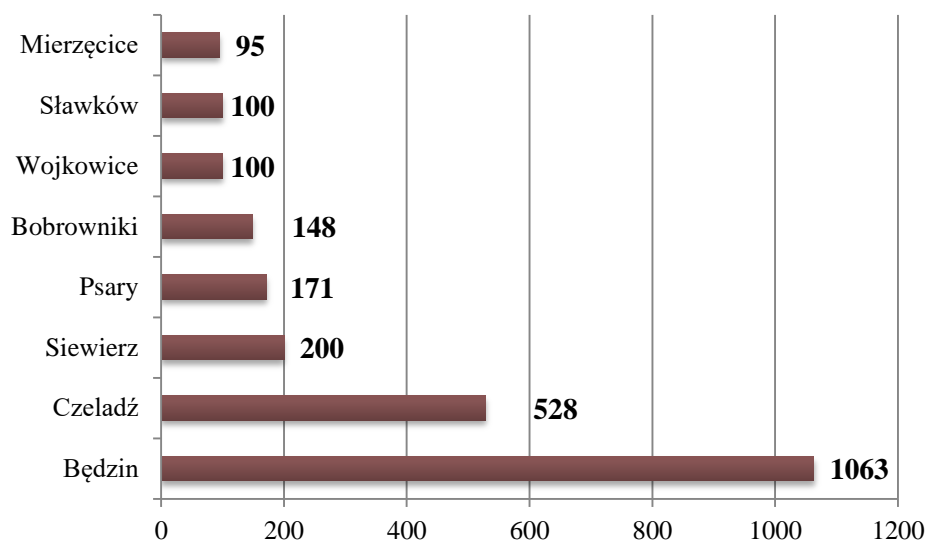
Tabela 10. Rozszerzona informacja o bezrobociu w Mieście Sławków w latach 2016-2019.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2016		Stan na 31.12.2017		Stan na 31.12.2018		Stan na 31.12.2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Liczba bezrobotnych ogółem	241	128	208	118	155	82	100	59
Poprzednio pracujący	194	106	160	92	125	66	90	53
Ze zwolnień grupowych	11	5	5	4	5	4	5	3
Z prawem do zasiłku	28	17	15	10	17	8	19	15
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	10	5	13	7	6	4	3	2
Bez kwalifikacji zawodowych	80	39	69	39	55	32	27	15
Bez doświadczenia zawodowego	65	32	63	36	40	24	17	9
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	-	40	-	34	-	25	-	16

Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>

W porównaniu z innymi gminami powiatu będzińskiego Miasto Sławków w 2019 roku było jedną z gmin o najmniejszej ilości osób bezrobotnych – zaraz po gminie Mierzęcice, w której odnotowano 95 osób bezrobotnych. Najwięcej takich osób mieszka w Będzinie (1 063 osoby), Czeladzi (528 osób) i Siewierzu (200 osób). Łącznie w całym powiecie będzińskim pod koniec 2019 roku było 2 437 osób pozostających bez pracy.

Wykres 3. Poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego pod koniec 2019 roku.



Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Mieście wynosiło 3 823 zł, co odpowiadało 84,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Przewidywane miesięczne wynagrodzenie było znacznie mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce kształtującego się na poziomie 4 528 zł i jednocześnie mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie śląskim, które wynosiło 4 482 zł.

Rysunek 6. Przewidywane miesięczne wynagrodzenie brutto w Sławkowie w porównaniu do całej Polski i województwa śląskiego w 2017 roku.



Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/Slawkow#rynek-pracy>

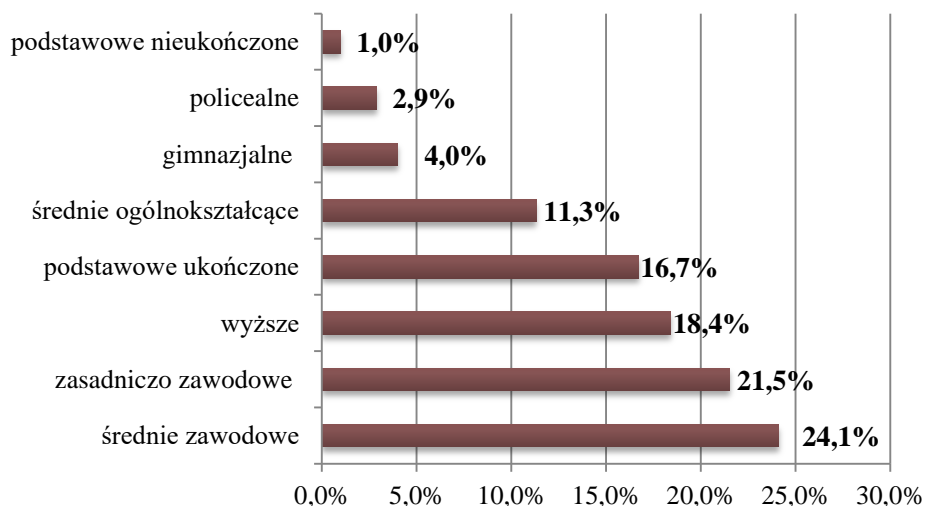
3.3. Wychowanie i edukacja

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Sławkowa przedstawia się następująco:

- 18,4% ludności posiada wykształcenie wyższe;
- 2,9% wykształcenie policealne;
- 11,3% średnie ogólnokształcące;
- 24,1% średnie zawodowe;
- 21,5% zasadnicze zawodowe;
- 4,0% gimnazjalne;
- 16,7% podstawowe ukończone;
- 1,0% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Warto podkreślić, iż dane te nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji w Mieście. Trzeba założyć, że obecnie osób z wykształceniem wyższym jest więcej – tak jak ma to miejsce w całej Polsce.

Wykres 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Miasta Sławkowa.



Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

1 493 mieszkańców Sławkowa jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 719 kobiet oraz 774 mężczyzn). 14,6% mieszkańców w wieku potencjalnej nauki zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (110 dziewczynek i 108 chłopców). Na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 31,3% ludności (217 dziewczynek i 251 chłopców). Wśród mieszkańców 13,7% zalicza się do przedziału 13-15 lat - (96 dziewczyn i 108 chłopaków). Na poziomie ponadgimnazjalnym (16-19 lat) kształcą się

17,3% mieszkańców (121 dziewczyn i 137 chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (20-24 lat) znajduje się 23,1% mieszkańców Sławkowa (175 kobiet i 170 mężczyzn)⁸. Ludność Miasta według edukacyjnych grup wieku w podziale na płeć prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Ludność Miasta według edukacyjnych grup wieku w podziale na płeć.

Przedział wiekowy	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
3-6	218	110	108
7-12	468	217	251
13-15	204	96	108
16-19	258	121	137
20-24	345	175	170
RAZEM	1 493	719	774

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie Miasta Sławkowa funkcjonują 2 szkoły podstawowe, jedna szkoła ponadpodstawowa oraz jedno publiczne przedszkole:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Baranowskiego w Sławkowie;
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sławkowie w skład którego wchodzi:
Szkoła Podstawowa nr 2 oraz Liceum Ogólnokształcące;
- Miejskie Przedszkole w Sławkowie.

Na terenie Miasta brakuje placówki państwowej oferującej opiekę dla najmłodszych mieszkańców. Miasto jednak odpowiada na potrzeby mieszkańców, gdyż w jest w trakcie otwarcia klubu dziecięcego „Maluskowo”. Znajduje się on w budynku byłej biblioteki przy ulicy Polskiego Czerwonego Krzyża. Środki na utworzenie klubu Miasto pozyskało z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu „Maluch+”. W klubie malucha opiekę znajdują dzieci od pierwszego do trzeciego roku życia.

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 181 z późn. zm.) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania

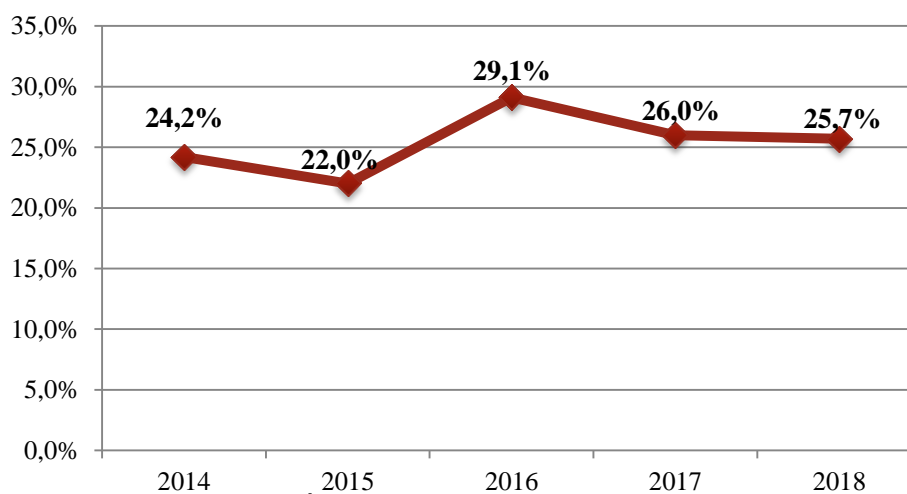
⁸ <https://www.polskawliczbach.pl/>

przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁹.

W 2016 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 8 762 583 zł, w 2017 roku kształtowały się na poziomie 8 769 813 zł, natomiast w 2018 roku Miasto poniosło wydatki z tym związane w wysokości 8 984 929 zł.

Znaczny odsetek wydatków Miasta Sławkowa przeznaczony zostaje co roku na oświatę i wychowanie, a jednocześnie możemy zauważyć spadek udziału wydatków z budżetu Miasta na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. Najmniejszy udział wydatków został odnotowany w 2015 roku – wynosił 22% ogółu wydatków, natomiast największy w 2016 roku – 29,1%. W porównaniu do roku 2014, w roku 2018 nastąpił spadek wydatków na powyższy cel o 1,5 pp.

Wykres 5. Udział wydatków z budżetu Miasta Sławkowa na oświatę i wychowanie w latach 2014-2018.



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

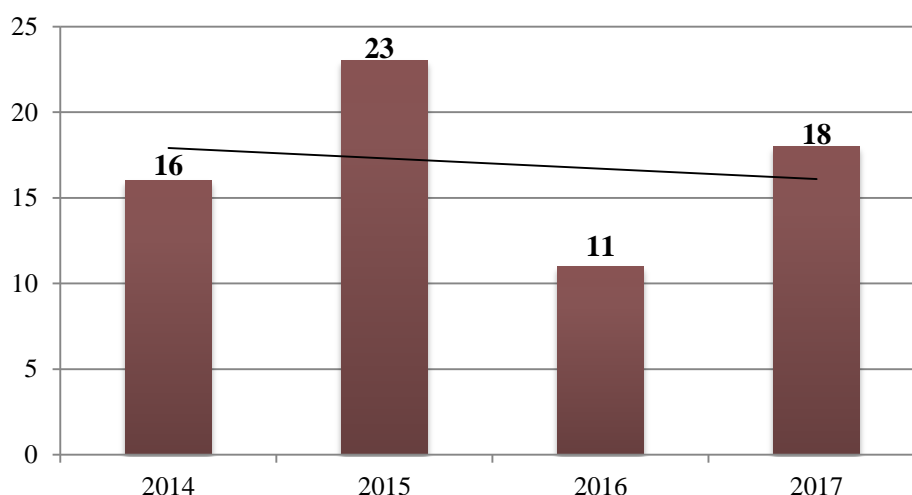
⁹ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

4. Infrastruktura Miasta

W 2017 roku w Sławkowie oddano do użytku 18 mieszkań (na każdych 1000 mieszkańców przypada więc 2,56 nowych lokali), co oznacza, że oddano o 7 mieszkań mniej niż w roku poprzednim. Liczba nieruchomości oddanych do użytkowania w 2017 roku na 1000 mieszkańców jest nieznacznie mniejsza niż ma to miejsce w województwie śląskim i znacznie większa niż w całej Polsce. Liczba mieszkań oddanych do użytku w 2017 roku na 1000 mieszkańców wynosi:

- 2,56 w Mieście Sławków;
- 2,69 w województwie śląskim;
- 4,64 w całej Polsce.

Wykres 6. Liczba mieszkań oddanych do użytku w Mieście Sławków w latach 2014-2017.



Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Sławkowie to 2 650 nieruchomości. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 82,0 m², która jest wartością większą w porównaniu do całego województwa śląskiego, gdzie kształtuje się ona na poziomie 71,3 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 30,9 m², podczas gdy w województwie śląskim ma ona wartość 27,9 m², a w Polsce wynosi 27,4 m². Średnia liczba izb w mieszkaniach to 4,26 – wartość ta jest najwyższa od 2014 roku.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Mieście Sławków w latach 2014-2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Mieszkania	2 587	2 608	2 616	2 632	2 650
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	80,8	81,3	81,5	81,8	82,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m²	29,3	29,8	30,1	30,6	30,9
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,22	4,24	4,24	4,25	4,26

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w Mieście Sławków jest dobry, gdyż większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji np. wodociągu, ustępu spłukiwanego, czy łazienki. Na 2 650 mieszkań w 2018 roku:

- 97,7% mieszkań przyłączonych było do wodociągu;
- 94,1% mieszkań wyposażonych było w ustęp spłukiwany;
- 90,0% mieszkań posiadało łazienkę;
- 74,6% mieszkań korzystało z centralnego ogrzewania.

Tabela 13. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2014-2018.

	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018
Wodociąg	Liczba	2 527	2 548	2 556	2 572	2 590
	%	97,7	97,7	97,7	97,7	97,7
Ustęp spłukiwany	Liczba	2 431	2 452	2 460	2 476	2 494
	%	94,0	94,0	94,0	94,1	94,1
Łazienka	Liczba	2 322	2 343	2 351	2 367	2 385
	%	89,8	89,8	89,9	89,9	90,0
Centralne ogrzewanie	Liczba	1 914	1 935	1 943	1 959	1 978
	%	74,0	74,2	74,3	74,4	74,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

5. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna w Mieście realizowana jest w głównej mierze przez Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Miejski Ośrodek Kultury. Działalność MOK jest obecnie prowadzona w trzech obiektach przy ulicach:

- Młyńskiej 14 (sala widowiskowa i baletowa, pracownie, Galeria Za Sceną oraz biura administracji);
- Rynek 9 (Dział Kultury Dawnej prowadzący działalność para muzealną, galeria sztuki oraz sale dydaktyczne);
- Mały Rynek 9 (pomieszczenia ekspozycyjne).

Misją Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie jest stwarzanie warunków i możliwości do tworzenia dóbr kultury przez mieszkańców, a także uczestnictwa w przejawach tej twórczości, tworzenie możliwości uczestnictwa w kulturze wyspecjalizowanej, niedostępnej na co dzień dla członków lokalnej społeczności, poszukiwanie, poprzez działalność w obszarze kultury, możliwości umacniania i budowy więzi społecznych opartych na tożsamości lokalnej.

Miejska Biblioteka Publiczna w Sławkowie jest samorządową instytucją kultury. Jej działalność polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury oraz rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych mieszkańców. Do szczegółowego zakresu działań biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych z uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu;
- wytwarzanie materiałów informacyjnych;
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczenia do domów oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych;
- popularyzacja książki, wiedzy, informacji, wiedzy i czytelnictwa;
- prowadzenie działalności informacyjnej, bibliograficznej, udostępnianie informacji własnych i zewnętrznych;
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Przez teren Sławkowa i okolic przebiegają cztery szlaki turystyczne piesze, sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi i pozwalające na organizację wycieczek turystycznych pieszych oraz rowerowych:

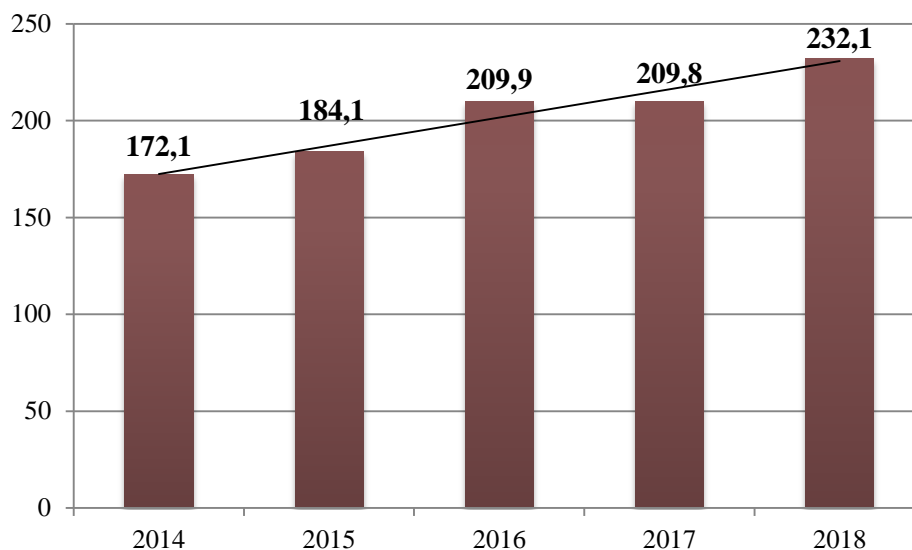
- szlak czerwony – jego długość to około 33 km, zwany w przewodnikach Szlakiem Szwajcarii Zagłębiowskiej, trasa: Zawiercie - Józefów - Centuria - Hutki Kanki - Chechło - Błędów - Okradzionów - Chwaliboskie - Sławków Rynek;
- szlak niebieski – jego długość to około 29 km, zwany w części Szlakiem Powstańców 1863 r., okrężny z Olkusza do Bukowna, trasa: Olkusz - Pomorzany - Hutki - Laski - Kuźniczka Nowa - Krzykawka - Sławków- Niwa - Burki - Knieje - Zalew „Sosina” - Bór Biskupi - Diabla Góra - Bukowno;
- szlak żółty – jego długość to około 62 km, zwany w niektórych przewodnikach Szlakiem Pustynnym, trasa: Maczki - Stare Maczki - Sławków Burki - Ryszka - Przymiarki - Bukowno - Starczynów - Olkusz - Rabsztyn - Jaroszewiec - Golczowice - Ryczów.
- szlak czarny – jego długość to około 3,5 km, ma charakter łącznikowy pomiędzy szlakiem czerwonym, a szlakiem żółtym, trasa: Sławków - Przymiarki.

Wśród najciekawszych zabytków w Mieście znajdują się:

- Zamek Biskupów Krakowskich;
- trzynastowieczny Kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego przy ulicy Kościelnej,
- Austeria – stara drewniana karczma;
- Dwór Biskupi „Lamus” zlokalizowany przy ul. Staropocztowej;
- Plebania z końca XVIII wieku;
- Kaplica Św. Jakuba przy ul. Świętojańskiej;
- Kościółek Św. Marka przy ul. Obrońców Westerplatte.

Na poniższym wykresie przedstawiono wydatki Miasta Sławkowa w ramach *Działu Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2018. Wydatki na kulturę w Mieście na przestrzeni analizowanych lat uległy wzrostowi i w 2018 roku wyniosły 232,1 zł na osobę – czyli zwiększyły się o 25,9% w porównaniu do roku 2014.

Wykres 7. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

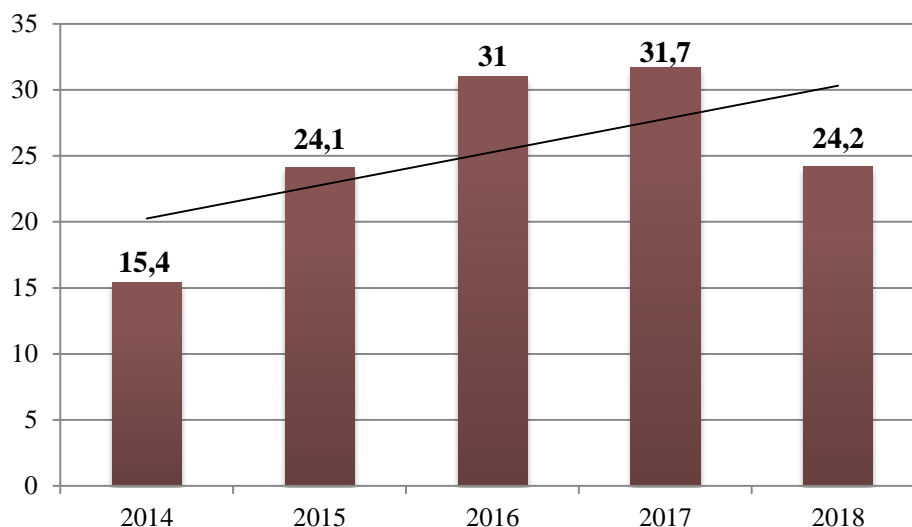
Wśród obiektów rekreacyjnych Miasta wymienić należy przede wszystkim: kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej im. Jana Baranowskiego, w którego skład wchodzi dwa nowoczesne, wielofunkcyjne boiska sportowe, czterotorowa bieżnia, skocznia do skoków w dal oraz skatepark, kompleks sportowy przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II, w skład którego wchodzi zewnętrzne boiska, bieżnie, korty i hala sportowa oraz kompleks sportowy Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Michałek”, na który składają się korty tenisowe i siłownia.

Na terenie Miasta działają także kluby i stowarzyszenia sportowe, które wspierają rozwój sportowy mieszkańców oraz zapewniają bogatą ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu. Należą do nich:

- Uczniowski Klub Sportowy „Sławków”;
- MKS „Sławków”;
- Klub Rekreacyjno-Sportowy TKKF „Michałek”.

Na poniższym wykresie przedstawiono wydatki Miasta Sławkowa w ramach *Działu Kultura fizyczna* w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2018. Wydatki na kulturę fizyczną są zdecydowanie niższe niż te na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego. Na przestrzeni lat 2014-2017 uległy one wzrostowi, po czym w 2018 roku zmniejszyły się do 24,20 zł na osobę – w porównaniu z rokiem 2014 zwiększyły się o 36,4%.

Wykres 8. Wydatki na kulturę fizyczną w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Sławkowie realizowane są w głównej mierze przez Komisariat Policji w Sławkowie przynależący do Komendy Powiatowej Policji w Będzinie oraz Straż Miejską.

W 2018 roku w Sławkowie stwierdzono 88 przestępstw, z czego 72 zostały wykryte – daje to 81,81% wykrywalności. Rok wcześniej liczba stwierdzonych przestępstw była równa 107, z czego 82 zostały wykryte, a wykrywalność wynosiła 75,9%. Analiza geografii przestępczości liczonej ogółem na terenie powiatu pokazuje, iż zwiększyła się liczba przestępstw na terenie powiatu z poziomu 4 041 do 6 336. Na tle całego powiatu będzińskiego Miasto Sławków wypada najlepiej pod względem liczby stwierdzonych przestępstw, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 14. Przestępczość na terenie powiatu będzińskiego w latach 2017-2018.

Jednostka	2017			2018		
	stwierdzone	wykryte	% wykrycia	stwierdzone	wykryte	% wykrycia
KPP Będzin	2 625	2 263	86,21	4 503	4 134	91,8
KP Czeladź	793	555	69,6	1 107	871	78,68
KP Siewierz	230	174	75,7	237	174	73,41
KP Sławków	107	82	75,9	88	72	81,81
KP Wojkowice	286	200	69,9	401	311	77,55
RAZEM	4 041	3 274	79,3	6 336	5 562	87,78

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu będzińskiego w roku 2018.

Zarówno na terenie powiatu, jak i w Sławkowie zauważalny jest wzrost stwierdzonych przestępstw kryminalnych. W 2018 roku w Mieście stwierdzono ich 73 – o 5 więcej niż w roku ubiegłym, z czego wykryto 59. Wykrywalność przestępstw kryminalnych w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła z 65,2% do 80,82%. Szczegółowe informacje zostały zawarte w tabeli nr 15.

Tabela 15. Przestępczość kryminalna na terenie powiatu będzińskiego w latach 2017-2018.

Jednostka	2017			2018		
	stwierdzone	wykryte	% wykrycia	stwierdzone	wykryte	% wykrycia
KPP Będzin	1 258	879	69,9	1 668	1 348	80,81
KP Czeladź	692	464	66,8	1 032	801	77,61
KP Siewierz	139	91	65,5	163	106	65,03
KP Sławków	68	45	65,2	73	59	80,82
KP Wojkowice	189	111	58,7	310	228	73,54
RAZEM	2 346	1 590	67,3	3 246	2 538	78,18

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu będzińskiego w roku 2018.

W 2018 roku stwierdzono w Sławkowie 3 rozboje – o 2 więcej niż w roku ubiegłym. Na tle powiatu będzińskiego Miasto jest na trzecim miejscu pod względem liczby rozbojów – zaraz po Będzinie i Czeladzi. W 2018 roku doszło również do jednej bójki i pobicia, 4 uszkodzeń ciała, 12 kradzieży cudzej rzeczy, 1 kradzieży samochodu, 5 kradzieży z włamaniem oraz 4 uszkodzenia rzeczy. Stwierdzono również 3 przestępstwa gospodarcze – o 2 mniej niż w roku 2017, natomiast nie zanotowano żadnego przestępstwa narkotykowego.

W 2018 roku na terenie powiatu będzińskiego ujawniono 13 292 wykroczenia (bez wykroczeń ujawnionych przez policjantów ruchu drogowego oraz sił wsparcia funkcjonariuszy Oddziału Prewencji Policji KWP Katowice). Na terenie Sławkowa zanotowano 1 391 wykroczeń, w tym:

- 1 126 wykroczeń uciążliwych (zakłócanie spokoju, porządku publicznego i spoczynku nocnego, wywołanie zgorszenia w miejscu publicznym, żebranie w miejscu publicznym przez osoby mające środki na egzystencje, żebranie w miejscu publicznym w sposób natarczywy lub oszukańczy, nieobyczajny wybryk, używanie słów nieprzyzwoitych, zanieczyszczenie miejsca publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego);
- 53 wykroczenia związane z kradzieżą i zniszczeniem mienia;
- 169 wykroczeń drogowych;
- 43 inne wykroczenia.

Na przestrzeni lat 2016-2019 funkcjonariusze Policji w Sławkowie przeprowadzili łącznie 773 interwencje domowe. Najwięcej z nich odbyło się w 2019 roku, a najmniej w 2017. W przeważającej wielkości interwencje dotyczące przemocy w rodzinie były przeprowadzane w miejscach zamieszkania. Ofiarami przemocy domowej były kobiety, a osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy – mężczyźni. Osoby podejrzane w większości przypadków były pod wpływem alkoholu, a niejednokrotnie były to osoby uzależnione od alkoholu. Wśród innych przyczyn przemocy znalazły się problemy finansowe oraz konflikty około rozwodowe. Od 2018 roku wzrosła również liczba nietrzeźwych kierowców – z 10 w 2018 roku do 23 w 2019 roku. Zauważalna jest tendencja malejąca w przypadku sporządzonych Niebieskich Kart przez Policję – w 2016 roku było ich 56, a w 2019 roku tylko 13. Zmniejsza się również liczba interwencji wobec osób doprowadzonych do wytrzeźwienia – w 2016 roku było ich 119, a w 2019 roku – 23.

Tabela 16. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Sławkowie w latach 2016-2019.

Okres	Interwencje domowe	Nietrzeźwi kierowcy	Sporządzone Niebieskie Karty	Interwencje wobec osób doprowadzonych do wytrzeźwienia
2016	180	17	56	119
2017	152	16	23	73
2018	215	10	18	48
2019	226	23	13	23

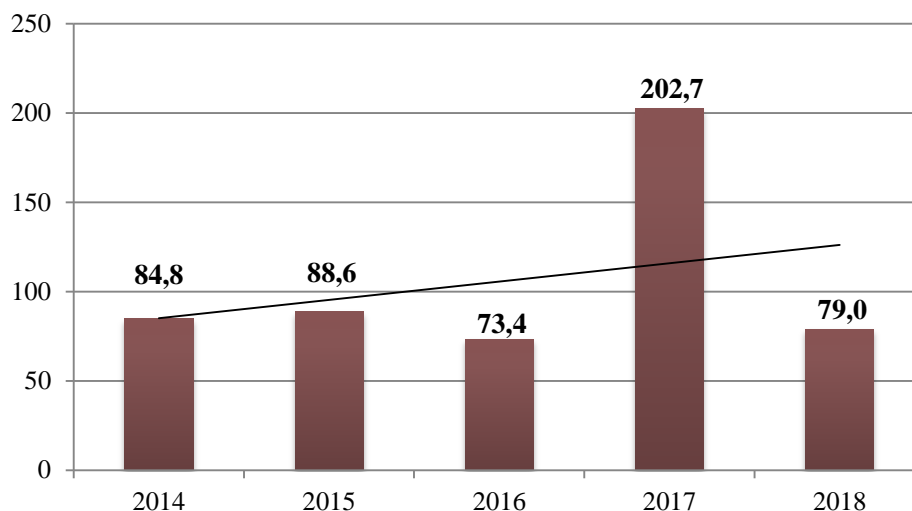
Źródło: Dane udostępnione przez Komisariat Policji w Sławkowie

Działania profilaktyczne podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w Będzinie dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży prowadzone były m.in. na terenie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w formie spotkań z uczniami. W ramach prowadzonych działań „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Bezpieczne Wakacje” omawiano najczęściej występujące zagrożenia oraz poruszano tematykę zasad bezpiecznego zachowania na terenie szkoły, poza szkołą oraz w kontaktach z osobami nieznanymi. W Miejskim Ośrodku Kultury w Sławkowie zorganizowano spotkanie poświęcone przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pod nazwą „Otwórz Oczy – Stop Przemocy”. Tematykę alkoholową w 2018 roku omawiano w trakcie spotkań i pogadanek z młodzieżą odbywających się na terenie placówek oświatowych, gdzie zwracano szczególną uwagę na związek pomiędzy spożywaniem alkoholu, a zjawiskami o charakterze kryminogennym. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławkowie przeprowadzono debatę społeczną pod nazwą „Porozmawiajmy o Bezpieczeństwie – Możesz Mieć Na Nie Wpływ”. W debacie udział wzięli podopieczni dziennego Domu „Senior-WIGOR” oraz pracownicy MOPS w Sławkowie. W trakcie spotkania omówiono funkcjonowanie programu „Dzielnicowy Bliżej Nas” oraz aplikacji „Moja Komenda” i „Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa” celem propagowania programów wśród społeczności Miasta Sławków. Rozdystrybuowano ulotki promujące program „Dzielnicowy Bliżej Nas”. W debacie uczestniczyło 11 osób¹⁰.

Na poniższym wykresie przedstawiono wydatki Miasta Sławkowa w ramach *Działu bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2018. Wydatki na ten cel na przestrzeni analizowanych lat ulegały wahaniom – najwięcej wyniosły w 2017 roku, po czym rok później spadły do kwoty 79 zł na jednego mieszkańca.

¹⁰ Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu będzińskiego w roku 2018.

Wykres 9. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

7. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych

7.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹¹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług, nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹².

Na terenie Sławkowa, oprócz już wspomnianych organizacji sportowych, funkcjonują także inne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności, z którymi Miasto współpracuje. Roczny program współpracy Miasta Sławkowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność w sferze pożytku publicznego na rok 2020 przyjęty został przez Radę Miejską dnia 21 listopada 2019

¹¹ J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, s. 269.

¹² M. Yaziji, J. Doh, *Organizacje pozarządowe a korporacje*, s. 15.

roku. Głównym celem Programu jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców z jednoczesnym uznaniem roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej oraz wola kształtowania długookresowej współpracy z organizacjami.

Do celów szczegółowych można zaliczyć:

- aktywną współpracę Miasta Sławkowa z organizacjami;
- umacnianie w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie;
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności w rozwiązywaniu problemów lokalnych;
- wprowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań w pełniejszym zaspakajaniu potrzeb mieszkańców;
- uzupełnienie działań Miasta Sławkowa na rzecz jego społeczności lokalnej w zakresie nie objętym jego strukturami organizacyjnymi;
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym wystąpienia z ofertą realizacji zadania publicznego;
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

Wśród organizacji funkcjonujących na terenie Sławkowa można wyróżnić:

- Związek Drużyn „Złota Ósemka”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Białej Przemszy;
- Związek Stowarzyszeń „Zielony Ring Przemszy”;
- Towarzystwo Miłośników Sławkowa;
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju Miasta Sławków;
- Ochotniczą Straż Pożarną;
- Koło Wędkarskie;
- Koło Gospodyń¹³.

¹³ <http://www.slawkow.pl/112,organizacje-spoleczne>

7.2. Pomoc społeczna

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Sławkowa jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który działa na podstawie Uchwały Nr XII/51/90 Miejskiej Rady Narodowej z dnia 3 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. MOPS został zatwierdzony w strukturze organizacyjnej jako jednostka budżetowa Uchwałą Nr 23/90 Rady Miejskiej w Sławkowie z dnia 3 września 1990 roku. Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.);
- ustawy Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 218);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2019 r, poz. 1111 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (Dz.U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 1390 z późn. zm.);

→ ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

W 2018 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 2 451 628 zł – a więc o 1,1% mniej niż w roku 2017 i o 183,1% mniej niż w roku 2016. W 2017 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 2 479 231 zł, natomiast w 2016 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 6 940 454 zł.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławkowie w 2019 roku zatrudnionych było 28 osób, w tym: kadra kierownicza (1 osoba), pracownicy socjalni (4 osoby), pozostali pracownicy (23 osoby). Spośród zatrudnionych osób w MOPS 17 pracowników posiada wykształcenie wyższe, a 6 osób wykształcenie średnie. Jedna osoba posiada specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, jedna osoba posiada specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego o specjalności praca socjalna z osobami starszymi¹⁴.

Działania realizowane w ramach Strategii są związane ściśle z realizowaną polityką społeczną na rzecz mieszkańców Sławkowa. Szczególnie uwzględniają one osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej, jak i zagrożone ogólnie pojętym wykluczeniem społecznym. W tym wypadku niezwykle istotna jest analiza danych statystycznych opracowywanych przez m.in. takie jednostki jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, czy Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie. Systematycznie zbierane informacje pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W Sławkowie z pomocy i wsparcia w 2019 roku skorzystały 373 osoby. Liczba ta w stosunku do 2018 roku zmniejszyła się o 47 osób, a w stosunku do roku 2017 zmniejszyła się o 114 osób. Ponad połowę osób korzystających ze świadczeń pomocy w 2018 roku (55,9%) stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej – 165 osób. Liczba osób pobierająca długotrwale świadczenia pomocy społecznej w stosunku do roku 2017 zmniejszyła się o 28 osób. 47,5% tj. 140 osób stanowi ludność w wieku produkcyjnym pobierająca świadczenia, 33,9% - osoby w wieku poprodukcyjnym, a 18,6% osoby do 17 roku życia.

¹⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok.

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w 2018 roku zmniejszyła się o 24 rodziny (233 rodziny). Spośród wszystkich osób, którym przyznano świadczenia 59,3% stanowiły kobiety (175 osób), a 40,7% mężczyźni (120 osób). Powyższe dane obrazuje tabela nr 17.

Tabela 17. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2014-2018 .

Lp.	Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Osoby i rodziny, którym udzielono wsparcia	581	640	505	487	420
2.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie, w tym wiersze 3-6:	503	532	445	389	295
3.	Osoby długotrwale korzystające	230	216	199	193	165
4.	Wiek 0-17 lat	80	74	61	50	55
5.	Wiek produkcyjny	133	113	111	97	140
6.	Wiek poprodukcyjny	17	29	27	46	100
7.	Liczba rodzin	284	280	250	257	233
8.	Liczba osób w rodzinach	623	569	497	487	420
9.	Kobiety	273	265	225	223	175
10.	Mężczyźni	230	267	220	166	120

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej liczba ta osiągnęła poziom 165 osób. Jednocześnie dostrzegalny jest nieco większy udział kobiet długotrwale pobierających świadczenie w latach 2014-2018. W roku 2018 stanowiły one 52,7% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane. W roku 2018 liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do 2014 roku spadła o 39,4%.

Tabela 18. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2014-2018 w podziale na płeć.

	2014	2015	2016	2017	2018
Kobiety	127	119	104	109	87
Mężczyźni	103	97	65	84	78
Ogółem	230	216	199	193	165

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

Z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych w 2019 roku skorzystało 178 osób, natomiast w postaci świadczeń niepieniężnych 106 osób. Spośród korzystających z pomocy społecznej, zauważyć można spadek liczby osób i rodzin zarówno w przypadku świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. Warto zaznaczyć, że spadek liczby osób

korzystających ze świadczeń pieniężnych zachodzi w szybszym tempie. W roku 2018 liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych w porównaniu do 2015 roku spadła o 167,4%, natomiast w porównaniu do 2017 roku o 23,6%. W przypadku świadczeń niepieniężnych zauważalny jest niższy spadek – w porównaniu do 2015 roku ich liczba zmniejszyła się o 77,3%, a w stosunku do 2017 roku o 40,6%.

Tabela 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w Sławkowie w latach 2015- 2019.

Rodzaj świadczenia	2015		2016		2017		2018		2019	
	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny
Świadczenia pieniężne	476	236	395	214	220	218	198	195	178	178
Świadczenia niepieniężne	188	144	157	120	149	115	122	101	106	86

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

Tak jak systematycznie maleje liczba osób i rodzin korzystających z różnych form wsparcia z pomocy społecznej, tak również zmniejsza się wartość udzielanych świadczeń pieniężnych. Na przestrzeni ostatnich 5 lat wartość udzielonych świadczeń pieniężnych zmniejszyła się o 10,5%, tj. o kwotę 71 907,28 zł.

Tabela 20. Kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w latach 2014-2018 (w złotych).

Rok	Kwota świadczeń
2014	757 081,78
2015	780 688,75
2016	824 633,12
2017	807 165,94
2018	685 174,50

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej obowiązującą od 12 marca 2004 r., Ośrodek udziela i świadczy pomoc osobom i rodzinom zgodnie z art. 7, w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;

- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- alkoholizmu i narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2019 roku w Mieście Sławków najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (107 rodzin), bezrobocie (75 rodzin) oraz niepełnosprawność (54 rodziny).

Na przestrzeni lat 2015-2019 gwałtownie spadła liczba rodzin, których powodem udzielania świadczeń było ubóstwo – w porównaniu do 2015 roku ich liczba zmalała aż o 106 rodzin i tym samym wyniosła w 2019 roku 10 rodzin. Podobną tendencję zauważyć można w przypadku alkoholizmu, kiedy to w 2015 roku z tego powodu pomoc otrzymało 61 rodzin, a w 2019 roku tylko 6 rodzin oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – z 69 rodzin w 2015 roku do 15 rodzin w 2019 roku. W 2019 roku nie udzielono pomocy z takich powodów jak: sieroctwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym rodziny wielodzietne, narkomania, zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa i ekologiczna.

**Tabela 21. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2015-2019
(bd - brak danych).**

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2015	2016	2017	2018	2019
1.	ubóstwo	116	107	98	44	10
2.	sieroctwo	0	0	0	0	0
3.	bezdolność	9	3	5	3	2
4.	potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym:	47	36	37	34	14
	wielodzietność	9	4	2	5	3
5.	bezrobocie	162	125	138	97	75
6.	niepełnosprawność	80	81	70	65	54
7.	długotrwała lub ciężka choroba	82	86	92	113	107
8.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym:	69	51	55	36	15
	rodziny niepełne	bd	43	51	28	13
	rodziny wielodzietne	bd	8	7	0	0
9.	przemoc w rodzinie	7	1	2	1	1
10.	potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	1
11.	alkoholizm	61	58	67	26	6
12.	narkomania	7	0	1	0	0
13.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	1	3	1	2
14.	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	2
15.	zdarzenia losowe	0	0	1	0	0
16.	sytuacja kryzysowa	0	5	2	1	0
17.	klęski żywiołowe i ekologiczne	0	0	1	0	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

W 2018 roku przeprowadzono wywiady środowiskowe z 290 osobami. Liczba osób, z którymi przeprowadzono takie wywiady w porównaniu do 2015 roku wzrosła o 1,4%, a w porównaniu do roku 2016 wzrosła o 13,5%.

Tabela 22. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe.

	2015	2016	2017	2018
Liczba osób ogółem	286	251	258	290
Liczba rodzin	280	250	257	233
Liczba osób w rodzinach	560	497	487	420

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2020-2024

W zakresie pomocy mieszkańcom oraz rozwiązywania występujących na terenie Miasta problemów społecznych funkcjonuje również:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławkowie;
- Zespół Interdyscyplinarny w Sławkowie;
- Punkt Konsultacyjny;
- Świetlica Środowiskowa;
- Filia Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny.

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych);
- analiza SWOT¹⁵;
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe);
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania między dziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Miasta nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez Miasto Sławków.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

Cel strategiczny:

Sprawni, odpowiedni do potrzeb, system rozwiązywania problemów społecznych w Mieście Sławków.

POPRZEZ

podejmowanie interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców w Mieście.

TAK, ABY

interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

¹⁵ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

1. Dziedziny planowania strategicznego

1.1. Wspieranie rodziny

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie miasta w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie, który służy pomocą rodzinom z miasta znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W poniższej tabeli zaprezentowana została ogólna liczba rodzin oraz liczba osób w rodzinach, korzystających na przestrzeni lat 2016-2020 ze świadczeń rodzinnych. Dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w Mieście Sławków. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych

w 2020 roku skorzysta 191 rodzin, czyli o 45% rodzin mniej niż w roku 2019, o 60,7% mniej niż w roku 2018, o 72,2% mniej niż w roku 2017 oraz o 68,1% mniej niż w roku 2016.

Tabela 23. Liczba przyznanych świadczeń rodzinnych ogółem w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	470	469	446	410	265
Liczba świadczeń	6 051	5 984	5 599	5 194	3 414
Kwota świadczeń (zł)	1 155 008,44	1 240 218,68	1 194 389,55	1 280 140,67	830 047,07
Liczba rodzin	321	329	307	277	191
Liczba osób w rodzinie ogółem	862	868	821	719	403
W tym dzieci	395	393	368	325	170

Źródło: Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

Na przestrzeni lat 2016-2019 zauważalny jest również spadek przyznawanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w Mieście Sławków. W 2019 roku przyznano zasiłki rodzinne 255 osobom (126 rodzin), w 2018 roku – 289 osobom (183 rodzinom), w 2017 roku – 300 osobom (170 rodzinom), a w 2016 roku – 319 osobom (171 rodzinom). W 2019 roku przyznano łącznie 3 322 świadczenia rodzinne wraz dodatkami, w 2018 roku o 459 świadczeń mniej (3 781), w 2017 roku o 827 mniej (4 149), a w 2016 roku o 1 009 mniej (4 331). Powyższe dane obrazuje tabela nr 24.

Tabela 24. Świadczenia rodzinne w latach 2016-2019.

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Zasiłki rodzinne	319	300	289	255
	Dodatki do zasiłków	263	236	212	209
Liczba świadczeń	Zasiłki rodzinne	3 013	2 915	2 705	2 347
	Dodatki do zasiłków	1 318	1 234	1 076	975
Kwota świadczeń (zł)	Zasiłki rodzinne	333 222,49	338 857,84	311 973,17	273 092,86
	Dodatki do zasiłków	168 193,80	167 110,74	146 076,77	136 834,77
Liczba rodzin	Zasiłki rodzinne	171	170	153	126
	Dodatki do zasiłków	130	130	113	99
Liczba osób w rodzinie ogółem	Zasiłki rodzinne	615	612	571	488

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA
NA LATA 2020-2024

	Dodatki do zasiłków	529	506	452	424
W tym dzieci	Zasiłki rodzinne	326	323	299	264
	Dodatki do zasiłków	289	277	246	234

Źródło: Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

Rodziny ze Sławkowa korzystają również z rządowego programu „Rodzina 500+”, który działa od 2016 roku. W 2016 wypłacono łącznie 5 330 świadczeń tego typu dla 449 rodzin, w 2017 roku – 7 067 świadczeń dla 504 rodzin, w 2018 roku – 6 484 świadczenia dla 460 rodzin, w 2019 roku – 10 206 świadczeń dla 812 rodzin, natomiast na 2020 rok przyznano 13 471 świadczeń dla 762 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła w 2020 roku 6 720 488 zł – w porównaniu z rokiem 2016 wzrosła ona o 4 062 774,70 zł.

Tabela 25. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba świadczeń	5 330	7 067	6 484	10 206	13 471
Liczba rodzin	449	504	460	812	762
Kwota świadczeń	2 657 713,30	3 527 254	3 232 832,30	5 084 821,18	6 720 488

Źródło: Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

Od roku 2018 na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. realizowane jest świadczenie „Dobry Start”. Świadczenie to przysługuje raz w roku w wysokości 300 zł matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu, opiekunowi prawnemu na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia, na dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole do ukończenia przez nie 24 roku życia. Świadczenie „Dobry Start” przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. W 2018 roku udzielonych zostało 817 świadczeń „Dobry Start”, na łączną kwotę 245 100 zł, a w 2019 roku wypłacono 818 świadczeń, a wydatki zostały poniesione na kwotę 245 400 zł.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 22 rodziny, na łączną kwotę 179 950 zł. W porównaniu do lat poprzednich możemy zauważyć spadek liczby rodzin korzystających z tego świadczenia – w porównaniu z rokiem 2014 ich liczba zmniejszyła się o 109,1%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

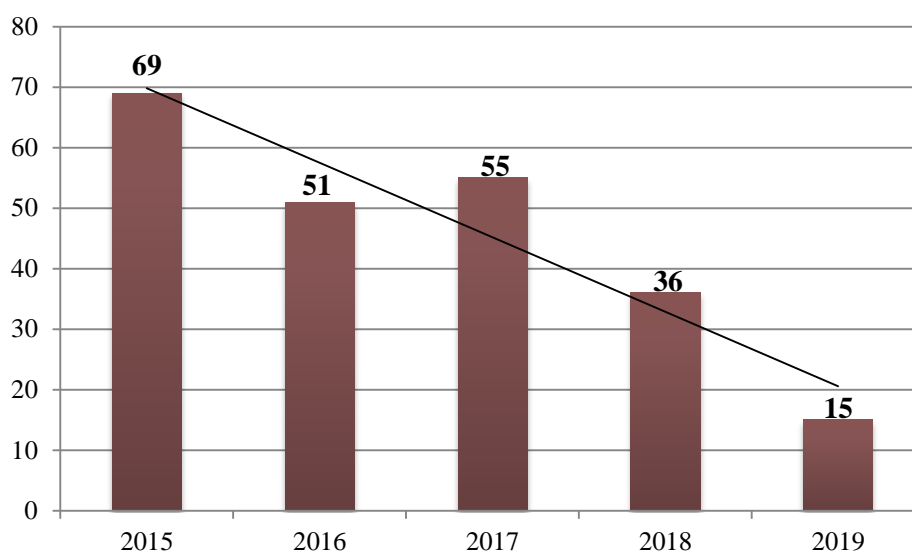
Tabela 26. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane na przestrzeni lat 2014-2019 (w złotych).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	46	43	40	33	29	22
Liczba osób	67	63	56	42	38	27
Kwota świadczeń (zł)	354 260	342 310	302 160	271 720	225 000	179 950

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Na przestrzeni lat 2015 – 2019 zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 15 rodzin, w 2018 roku było to 36 rodzin, w 2017 roku – 55 rodzin, w 2016 roku – 51 rodzin, a w 2015 roku 69 rodzin. W stosunku do 2015 roku nastąpił spadek rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych o 360%.

Wykres 10. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015 – 2019.

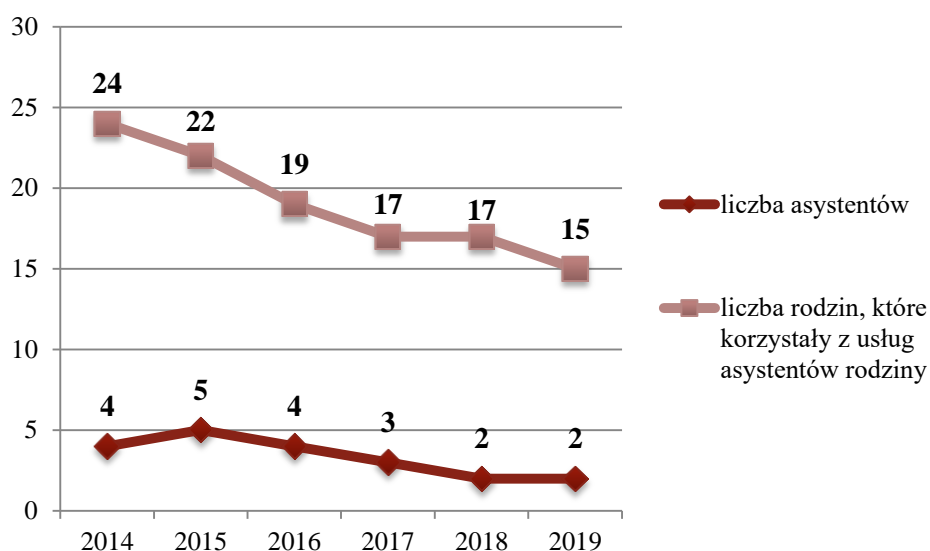


Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2016, 2017, 2018, 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym.

W 2014 roku na terenie Miasta zatrudnionych było 4 asystentów rodziny, w 2015 roku – 5, w 2016 roku – 4, w 2017 roku – 3, a w 2018 i 2019 roku – 2. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów wynosiła kolejno: 24 w roku 2014, 22 w roku 2015, 19 w roku 2016, po 17 rodzin w roku 2017 i 2018 oraz 15 rodzin w 2019 roku.

Wykres 11. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2019.

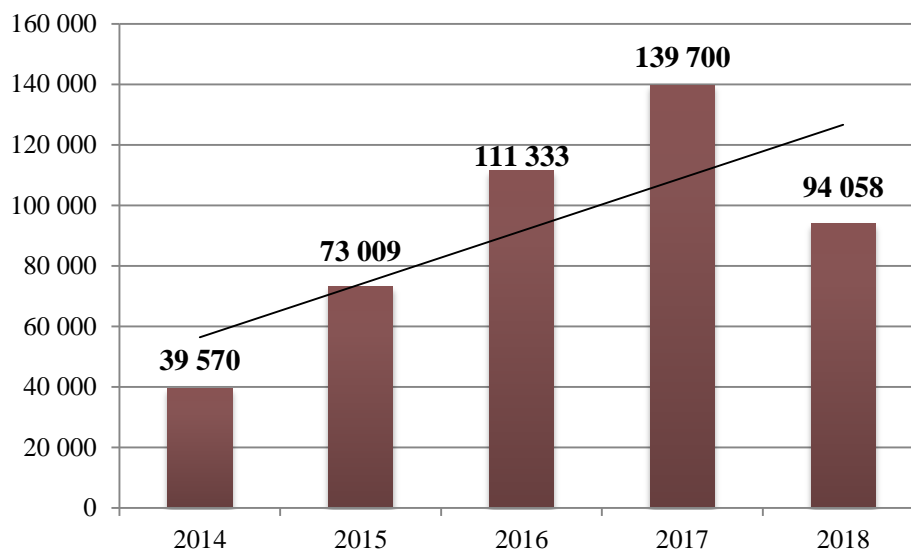


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok, Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

W roku 2018 w Sławkowie nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W 2018 roku na odpłatność dzieci w pieczy zastępczej wydatkowano kwotę 94 058 zł – to o 45 642 zł mniej niż w roku 2017. Od 2014 do 2017 roku odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej systematycznie wzrastała, po czym w 2018 roku uległa spadkowi. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2014-2018 wzrosła o 57,9%.

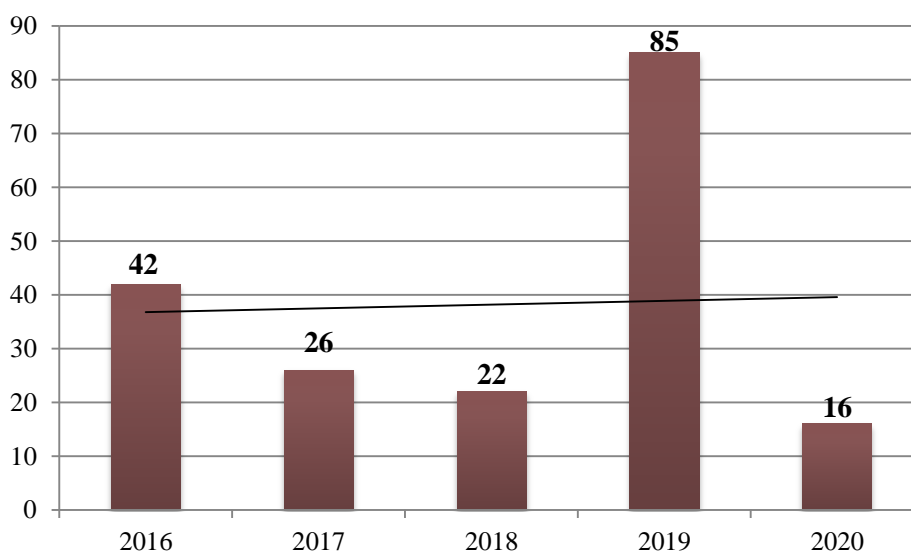
Wykres 12. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2014-2018 (w złotych).



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017 i 2018 rok

Rodziny ze Sławkowa mają możliwość korzystania z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Oferuje ona system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. W latach 2016-2020 wydano łącznie 191 Kart Dużej Rodziny, w tym: 42 w 2016 roku, 26 w 2017 roku, 22 w 2018 roku, 85 w 2019 roku oraz 16 w 2020 roku.

Wykres 13. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na przestrzeni lat 2016-2020.



Źródło: Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

Od czerwca 2018 roku na terenie Miasta Sławkowa realizowany jest Program „Sławkowska Rodzina na Piątkę”, który skierowany jest do rodzin wielodzietnych zamieszkujących Miasto Sławków. Celem Programu jest objęcie wsparciem mieszkających w mieście rodzin wielodzietnych. W Programie mogą uczestniczyć rodziny bez względu na uzyskiwany dochód. Każdy uprawniony członek rodziny otrzymuje imienną kartę z logo programu, jest ona ważna po okazaniu wraz z dokumentem tożsamości, uprawnia do skorzystania ze zniżek. Z karty mogą korzystać niezależnie wszyscy członkowie uprawnionej rodziny. Karta wydawana jest na okres 3 lat z możliwością jej przedłużenia. Od czerwca 2018 roku przyznano i wydano 128 kart. W ramach Programu wprowadzany jest system zniżek u partnerów projektu na oferowane przez nich usługi lub asortyment. Lista podmiotów i instytucji, które przyłączyły się do Programu to:



- Gabinet Weterynaryjny „PAN ŁAPA”, 41-260 Sławków, ul. PCK 15A - 5% na zakup karmy oraz zabieg kastracji psa lub kota;
- F.H.U. „BUD- MAR”, 41-260 Sławków, ul. Kołdaczka 1 - 5% na cały asortyment;
- Sklep Wielobranżowy – RTV Piętka Marcin, 41-260 Sławków, ul. Rynek 12 - 7% na zakup telewizorów oraz 15% na zakup pozostałego asortymentu;
- Tkaniny i Pasmateria, 41-260 Sławków, ul. Rynek 5 - 5% na zakup asortymentu;
- „U WYRWY” - Edyta Karcz, 41-260 Sławków, ul. Rynek 32 - 5% na sprzedaż mięsa i wędlin oraz garmażerki;
- BOX – BUD, 41-260 Sławków, ul. Fabryczna 1 - 5% na sprzedaż asortymentu, sprzedaż powyżej 500 zł – 10% rabatu;
- Tabak Agata Staszewska, 41-260 Sławków, ul. Rynek 5 - 10% na zakup prezentów i upominków, 5% na artykuły spożywcze, zioła oraz suplementy diety. Z rabatów wykluczone są papierosy, e – papierosy oraz akcesoria do nich;
- Sklep Odzieżowy „EFEKT”, 41-260 Sławków, ul. Mały Rynek 6,7 - 20% od dokonanych zakupów, nie dotyczy wyprzedaży;
- Emilia Kristof – Firma Rodzinna Sp. z o. o., 41-260 Sławków, ul. Rynek 4, ul. PCK - 5% rabatu na paragon;

- Mebpol – 1, Agata Martynus, 41-260 Sławków, ul. Rynek 31 - 3% rabatu na wszystkie meble;
- „OGRODNIK” Sebastian Grzanka, 41-260 Sławków, ul. Wał 28 - 5% rabatu na zakup roślin oraz artykułów ogrodniczych powyżej 50 złotych;
- Miejski Ośrodek Kultury w Sławkowie, ul. Młyńska 14, 41-260 Sławków - 20% kwot określonych w „Tabeli opłat” stanowiącej załącznik do obowiązującego Regulaminu sekcji i kół zainteresowań, działających w Miejskim Ośrodku Kultury w Sławkowie;
- Świat Kwiatów, Marcin Sikora, rabat 5% na cały asortyment sklepu dostępny na stronie internetowej www.sklep.swiatkwiatow.pl¹⁶.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- trudności rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych wynikające z niskich dochodów,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- edukacja (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- wsparcie osób niepełnosprawnych (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcyjności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

¹⁶ <http://www.slawkow.pl/wykaz-znizek>

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przetrwania sytuacji kryzysowych rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Rozszerzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w istniejących placówkach oraz zajęć aktywizujących młodzież.	Liczba zajęć pozalekcyjnych zorganizowanych dla dzieci i młodzieży.
2.	Rozwój placówki wsparcia dziennego (dofinansowanie działalności, wzrost liczby odbiorców).	Populacja dzieci korzystających z placówki wsparcia dziennego oraz liczba działań zrealizowanych dla dzieci i młodzieży w ramach funkcjonowania placówki.
3.	Zorganizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
4.	Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
5.	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
6.	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
7.	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na organizowaniu sieci wsparcia umożliwiającej pomoc rodzinie zagrożonej problemami wychowawczo-opiekuńczymi na jak najwcześniejszym etapie problemu, zarówno poprzez działania profilaktyczne jak i interwencyjne. Zapewniona zostanie lepsza dostępność i promocja dostępnych usług oraz zostanie wzmocniona zdolność reagowania właściwych podmiotów na wszelkie informacje o możliwości występowania problemów w rodzinach z dziećmi.

Istotną rolę w realizacji celu mają pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do zadań tych dwóch grup zawodowych należy diagnozowanie sytuacji, zarówno problemów, jak i zasobów rodziny – możliwości ich rozwiązywania, a następnie, wspólnie z rodziną kreowanie drogi do wyjścia z sytuacji problemowej.

Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych z wykorzystaniem wsparcia pozamaterialnego, w szczególności: zajęć wyrównawczych prowadzonych w placówkach oświatowych, zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań (np. zajęcia w świetlicach środowiskowych oraz placówkach oświatowych, rozwój oferty pomocowej w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcie rodziców w edukowaniu ich dzieci). Istotne wydają się szkolenia/warsztaty dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich. Szkolenia prowadzone powinny być w nurcie strategii edukacyjnej. Równie ważne jest inicjowanie zajęć integrujących rodziny, a więc warsztatów dla rodzin, czy wspólnych zajęć. Nie bez znaczenia pozostaje edukacja dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki oświatowe.	Środki własne, MOPS, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych

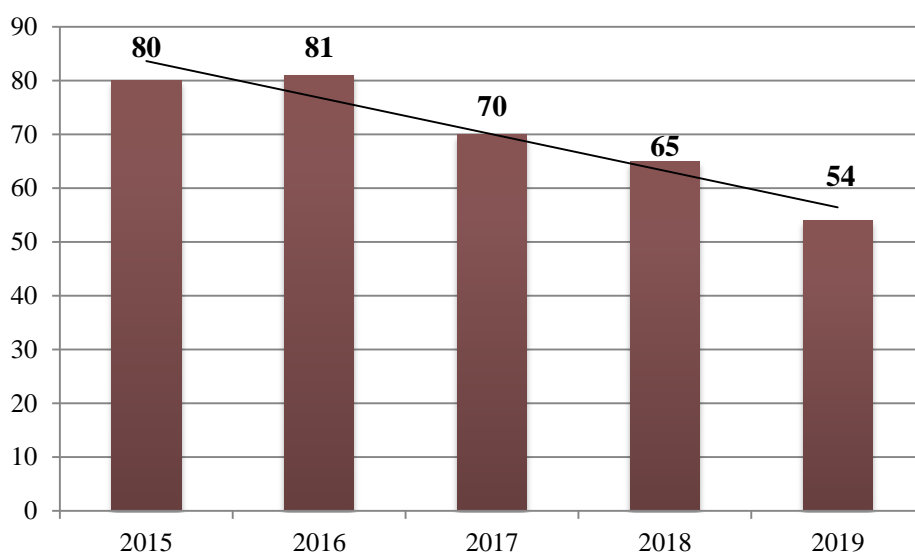
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze Miasta Sławkowa, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 54 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Mieście w 2019 roku.

Wykres 14. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2015 – 2019.



Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2016, 2017, 2018, 2019 rok

Na przestrzeni lat 2014-2018 nastąpił wzrost przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. W latach 2014-2017 nie przyznano żadnego zasiłku z tego tytułu, a w 2018 roku – 29 zasiłków.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2014-2018 (w złotych).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	0	0	0	0	29
kwota świadczeń (zł)	0	0	0	0	4 688

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2018 roku przyznano 4 zasiłki dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Na przestrzeni lat 2014-2017 nie przyznano żadnego zasiłku z tego tytułu. Kwota z powyższych świadczeń w 2018 roku wyniosła 675 zł.

Tabela 28. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2014-2018 (w złotych).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	0	0	0	0	4
kwota świadczeń (zł)	0	0	0	0	675

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2018 roku przyznano 1 324 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2017 roku – 1 363 świadczenia, w 2016 roku nie przyznano żadnego świadczenia, w 2015 roku – 1 199, natomiast w 2014 roku – 1 249 świadczeń. Kwota z powyższych świadczeń w 2018 roku wyniosła 208 801 zł i tym samym była o 262 zł mniejsza niż w roku 2017.

Tabela 29. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2014-2018 (w złotych).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	1 249	1 199	0	1 363	1 324
kwota świadczeń (zł)	191 097	183 447	0	208 539	208 801

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie w latach 2016-2018 udzielono dwa rodzaje usług opiekuńczych dla rodzin dzieci z niepełnosprawnością, a w 2019 roku tylko 1.

W 2018 roku przyznano dla 9 osób zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności na łączną kwotę 8 303 zł. Rok wcześniej z tej formy pomocy skorzystało o 5 osób więcej, w 2016 roku – o 2 osoby więcej, a w 2015 i 2014 roku o 1 osobę mniej.

Tabela 30. Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
liczba osób, którym został przyznany zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności	8	8	11	14	9
kwota świadczeń (zł)	7 545	6 742	11 234	8 384	8 303

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017 i 2018 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁAWKÓW Z 2020 ROKU – INFORMACJE DOTYCZĄCE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z osobami niepełnosprawnymi. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Co drugi mieszkaniec nie spotyka często osób niepełnosprawnych na terenie Gminy, a co trzeci ankietowany odpowiedział, że widuje takie osoby.
- W środowisku ponad połowy ankietowanych znajdują się osoby niepełnosprawne.
- Większość respondentów uważa, że osoby niepełnosprawne mogą uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej, a według 12% jest to niemożliwe.
- 76% respondentów chętnie udzieliłoby pomocy osobie niepełnosprawnej, 10% badanych nie podjęłoby takiego działania, a 14% osób nie wie jak zachowałoby się w sytuacji, gdzie osoba niepełnosprawna potrzebowałaby pomocy.
- W co czwartej rodzinie ankietowanych są osoby niepełnosprawne, a 9% osób biorących udział w badaniu cierpiało z powodu niepełnosprawności.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i architektonicznych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje

powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.

- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację i dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2.	Wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych.	Liczba i rodzaje usuniętych barier.
3.	Zwiększenie dostępności do świadczeń usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz rozszerzenie oferty specjalistycznych usług medycznych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz liczba dostępnych dla osób niepełnosprawnych usług medycznych.
4.	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na integracji osób niepełnosprawnych muszą być komplementarne w trzech płaszczyznach: integracji osobistej (uwzględniającej ograniczenia wynikające z barier osobistych występujących u osób niepełnosprawnych), integracji społecznej oraz integracji funkcjonalnej (ograniczającej bariery funkcjonalne, w różnych aspektach życia). Prowadzone będą również działania wspierające rodziny z osobami niepełnosprawnymi.

Dla zapewnienia warunków integracji w sferze osobistej szczególne znaczenie ma przezwyciężenie barier związanych m.in. z niskim poczuciem wartości, ograniczonym poczuciem sprawczości i wpływu na życie oraz poczuciem zależności od innych. Istotne znaczenie ma również zapewnienie dostępu do aktualnych informacji na temat usług i wsparcia kierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dla zapewnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych konieczne jest zapewnienie warunków umożliwiających pełnienie przez nich ról społecznych oraz funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Integracja na tych dwóch płaszczyznach wiąże się z koniecznością ograniczania oraz likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych.

Wdrażanie		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	placówki oświatowe, PCPR, placówki kulturalne, SP ZOZ.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.3. Stan zdrowia

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Główną placówką zapewniającą mieszkańcom opiekę zdrowotną jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sławkowie przy ulicy Polskiego Czerwonego Krzyża 3. Placówka świadczy usługi w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Jego strukturę tworzą następujące komórki organizacyjne: gabinet higieny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa i położnej środowiskowej, gabinet zabiegowy, laboratorium analityczne, poradnia chirurgiczna, poradnia dla dzieci zdrowych i chorych, poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia laryngologiczna, poradnia medycyny pracy, poradnia okulistyczna, poradnia ogólna, poradnia stomatologiczna, pracownia EKG i USG, punkt szczepień oraz rehabilitacja lecznicza¹⁷. W Mieście funkcjonuje ponadto niepubliczna opieka zdrowotna (centrum medyczne Salvia, gabinety stomatologiczne, lekarze specjaliści).

W 2018 roku na terenie Miasta Sławkowa funkcjonowało 5 przychodni – ich liczba jest niezmienna od 2014 roku. Liczba osób przypadająca na jedną przychodnię to 1 409 osób. W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2018 roku udzielono łącznie 46 619 porad – ich liczba w porównaniu do 2014 roku zwiększyła się o 23%. W zakresie podstawowej opieki

¹⁷ <https://placowki.mp.pl/unit/index?id=503573>

zdrowotnej w 2018 roku udzielono 35 262 porady – liczba ta w porównaniu do 2014 roku zwiększyła się o 27,4%. Na terenie Miasta znajdują się 3 apteki ogólnodostępne – liczba osób na jedną aptekę to 2 348 osób. Powyższe dane obrazuje tabela nr 31.

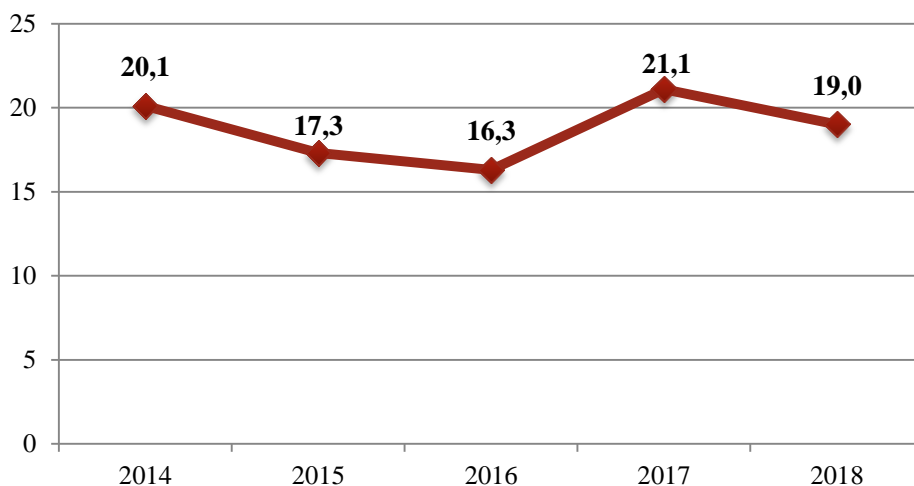
Tabela 31. Ochrona zdrowia na terenie Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	35 910	35 350	42 439	42 065	46 619
Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	25 600	25 514	31 974	31 421	35 262
Liczba przychodni	5	5	5	5	5
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 427	1 421	1 417	1 408	1 409
Liczba aptek ogólnodostępnych	2	2	2	3	3
Liczba osób przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną	3 568	3 553	3 542	2 347	2 348

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na poniższym wykresie przedstawiono wydatki Miasta Sławkowa w ramach *Działu ochrona zdrowia* w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2018. Wydatki na ochronę zdrowia na przestrzeni lat 2014-2016 uległy zmniejszeniu, po czym w 2017 roku wzrosły do 21,1 zł na jednego mieszkańca, a w roku 2018 zmalały o 2,1 zł i wyniosły 19 zł.

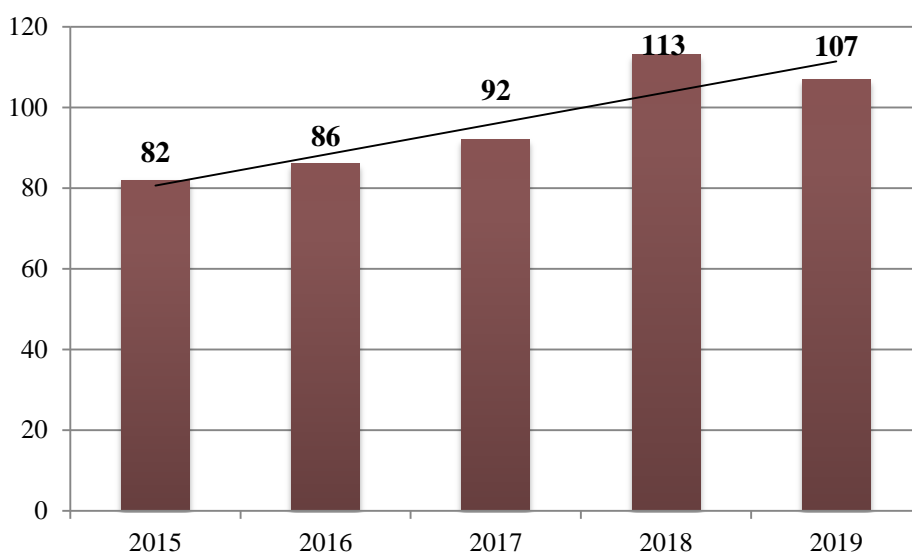
Wykres 15. Wydatki na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze Miasta Sławkowa, zwrócono także uwagę na zjawisko chorób. W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 107 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż ten powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazł się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Mieście w 2019 roku.

Wykres 16. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2015 – 2019.



Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2016, 2017, 2018, 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie w ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę organizuje i świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W latach 2016-2018 z takich usług skorzystało po 6 osób w każdym roku, a w roku 2019 liczba ta zmniejszyła się do 5 osób.

W 2018 roku przyznano dla 23 osób zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na łączną kwotę 12 915 zł. Rok wcześniej zasiłków tego typu przyznano o 10 mniej, w 2016 roku – o 15 mniej, a w 2015 roku o 20 mniej, a w 2014 o 14 mniej.

Tabela 32. Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2014-2108.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
liczba osób, którym został przyznany zasilek okresowy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby	9	3	8	13	23
kwota świadczeń (zł)	7 588	2 082	11 514	16 604	12 915

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017 i 2018 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁAWKÓW Z 2020 ROKU – INFORMACJE DOTYCZĄCE STANU ZDROWIA

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane ze zdrowiem mieszkańców. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Co piąty mieszkaniec ocenił swój stan zdrowia, kondycję fizyczną i samopoczucie na bardzo dobrym poziomie. Zdecydowana większość badanych w wyżej wymienionych kategoriach przypisała sobie ocenę dobrą, natomiast 6% osób zadeklarowało, że w powyższych kwestiach czują się źle.
- Choroby, na które chorowali lub chorują ankietowani mieszkańcy to w głównej mierze: zapalenie górnych dróg oddechowych (44%), bóle kręgosłupa (37%), ostre bóle głowy/migreny (22%), alergie (20%) oraz nadciśnienie (13%). Na żadną z wymienionych chorób nie chorował co czwarty mieszkaniec.
- Większość mieszkańców (66%) oceniło swój ogólny stan zdrowia jako dobry, 19% na bardzo dobry, a tylko 1% uważa, że jest on zły, natomiast 3% - bardzo zły.
- Stan zdrowia psychicznego również w większości został oceniony jako dobry (62%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób długotrwale lub ciężko chorych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych i fizycznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu szeroko rozumianego zdrowia;
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia;
- ubóstwo – wynikający z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Niski dochód powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- przemoc i uzależnienia – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców Miasta.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Prowadzenie działań ukierunkowanych na wzmocnienie i przywracanie zdrowia mieszkańcom.	Liczba zorganizowanych spotkań, imprez, przedsięwzięć prozdrowotnych i propagujących kulturę fizyczną.
2.	Podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez zapewnienie programów edukacji i profilaktyki zdrowotnej.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat profilaktyki zdrowotnej.

3.	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia.
4.	Kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze fizycznej dzieci i młodzieży.	Liczba uczniów biorących udział w olimpiadach/zawodach sportowych i innych zajęciach rekreacyjnych.
5.	Przeprowadzenie diagnozy stanu zdrowia i potrzeb zdrowotnych mieszkańców.	Liczba przeprowadzonych badań.
6.	Informowanie mieszkańców o dostępnych formach diagnostycznych.	Liczba informacji umieszczonych na stronach internetowych Miasta, ośrodków zdrowia.

Strategia realizacji celu

Prowadzenie racjonalnej polityki zdrowotnej przez władze miejskie wymaga aktualnej i rzetelnej wiedzy o sytuacji zdrowotnej mieszkańców oraz o czynnikach na nią wpływających. Konieczne jest ustalenie rozmiaru problemów zdrowotnych, w celu identyfikacji obszarów o priorytetowym znaczeniu, zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców. Ważnym czynnikiem warunkującym zdrowie mieszkańców jest przede wszystkim edukacja od najmłodszych lat. Pierwszym krokiem powinno być uświadomienie społeczności lokalnej jak istotna jest profilaktyka zdrowotna oraz aktywny tryb życia. Działania profilaktyczne powinny polegać na informowaniu o możliwościach diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz funkcjonowaniu instytucji niosących pomoc w zaburzeniach zdrowotnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	SP ZOZ, placówki oświatowe, NGO.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej

1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami w funkcjonowaniu rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, który został powołany w drodze Zarządzenia Nr RZ-66/2019 Burmistrza Miasta Sławkowa z dnia 29 maja 2019 roku.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 17 członków, w tym: przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie, Pełnomocnik Burmistrza Miasta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele Policji w Sławkowie, przedstawiciele Zespołu Szkół w Sławkowie, przedstawiciele Szkoły Podstawowej w Sławkowie i Miejskiego Przedszkola w Sławkowie, przedstawiciele SP ZOZ w Sławkowie oraz przedstawiciele Kuratorskiej Służby Sądowej – Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy robocze, do których zadań należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Na przestrzeni lat 2014-2019 zmniejszyła się liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty – w stosunku do 2014 roku ich liczba zmalała o 51, a w porównaniu z rokiem 2016 zmniejszyła się o 46. Najwięcej procedur w analizowanych latach było zgłaszanych przez funkcjonariuszy Policji, a najrzadziej przez pracowników Zakładu Opieki Zdrowotnej.

Tabela 33. Ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart w latach 2014-2019.

Podmiot zgłaszający	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Policja	62	70	55	23	18	13
MOPS	4	0	3	3	12	3
ZOZ	0	0	1	0	0	0
Szkoła	0	0	2	2	1	0
MKRPA	1	0	1	0	0	0
RAZEM	67	70	62	28	31	16

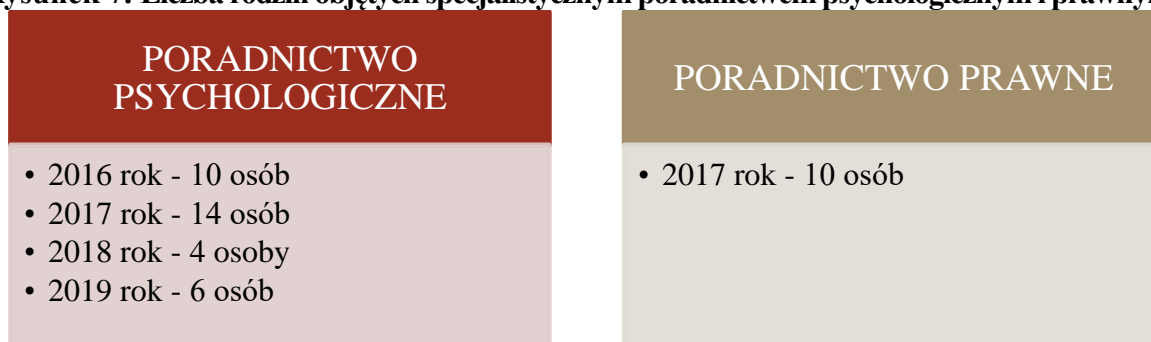
Źródło: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławków na lata 2018-2020

W ciągu lat 2016-2019 zakończono łącznie 66 procedur Niebieskich Kart, w tym:

- 26 w 2016 roku;
- 17 w 2017 roku;
- 15 w 2018 roku;
- 8 w 2019 roku.

W ramach wsparcia rodzin, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, poradnictwem psychologicznym i prawnym została objęta następująca liczba osób:

Rysunek 7. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym.



Źródło: Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku 14 rodzin było dotkniętych przemocą w rodzinie (43 osoby w rodzinach). Rok wcześniej (2018) takich rodzin było 25 (71 osób w rodzinach), w 2017 roku – 23 rodziny (60 osób), natomiast w 2016 roku – 21 rodzin (56 osób). Powyższe dane wskazują na to, że liczba rodzin dotkniętych

przemocą w rodzinie ulegała wahaniom, ale ostatecznie w 2019 roku była mniejsza niż w roku 2018.

Wśród ofiar największą grupę stanowią kobiety – w 2017 roku 71,4% ogółu ofiar, w 2016 roku – 77,4%, w 2015 roku – 90%, natomiast w 2014 roku – 83,8%. W 2017 roku ofiarami przemocy było również 5 dzieci oraz 3 mężczyzn.

Tabela 34. Liczba ofiar przemocy w latach 2014-2017.

Ofiara	2014	2015	2016	2017	RAZEM
Kobieta	57	63	48	20	263
Mężczyzna	6	7	10	3	35
Dziecko	5	0	4	5	17
RAZEM	68	70	62	28	228/315

Źródło: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławków na lata 2018-2020

Z powodu przemocy pomoc i wsparcie z MOPS w 2019 roku otrzymała jedna rodzina. Rok wcześniej liczba ta była niezmienna, w 2017 roku były to 2 rodziny, w 2016 roku – jedna, natomiast w 2015 roku wsparcie uzyskało 7 rodzin.

W 2018 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono 2 porady dla 2 osób, które doznają przemocy w rodzinie oraz jednej porady dla jednej osoby, która stosuje akty przemocy. W 2017 roku nie udzielono porad z powodu przemocy w rodzinie, a w 2016 roku udzielono 12 porad dla 8 osób doznających przemocy oraz 3 porady dla 2 osób, które stosowały przemoc¹⁸.

Na terenie Miasta Sławkowa istnieje dobrze rozwinięta sieć instytucji zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Zasoby instytucjonalne tworzą instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje pełniące funkcję wspierającą. Należą do nich w szczególności:

¹⁸ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Rysunek 8. Wykaz jednostek wspierających rodzinę z problemem przemocy.



Źródło: Opracowanie własne

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w Gminnym *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2020* przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w Sławkowie Nr XL VI/328/2018 z dnia 25 stycznia 2018 roku. Główne założenia Programu to:

1. Realizowanie działań promocyjno-informacyjnych wśród mieszkańców na temat problemów związanych z przemocą.
2. Prowadzenie kampanii medialnej propagującej idee Programu.
3. Udostępnianie wiedzy z zakresu regulacji prawnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Wypracowanie standardów współpracy służb na rzecz pomocy dziecku i rodzinie doznającej przemocy w rodzinie.
5. Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności osób działających w obszarze przemocy wobec rodzin.
6. Wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Monitoring i ewaluacja Programu.

Celem Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy na terenie Gminy Sławków oraz zwiększenie efektywności działań podejmowanych wobec ofiar i sprawców przemocy. Do celów szczegółowych można zaliczyć:

- Profilaktykę oraz edukację społeczną w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie;
- Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej;
- Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁAWKÓW Z 2020 ROKU – INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z przemocą w rodzinie. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Co czwarty dorosły mieszkaniec zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu.
- 18% dorosłych respondentów przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy - osoby te najczęściej doznawały przemocy: fizycznej (53%), przemocy psychicznej (47%) oraz zaniedbania (18%). Osobami stosującymi przemoc wobec tych osób byli głównie rodzice (mama – 33%, tata – 28%), a także partner/partnerka (28%) oraz kolega/koleżanka z pracy (28%).
- 7% dorosłych mieszkańców przyznało, że zdarzyło im się stosować akty przemocy – osoby te najczęściej stosowały przemoc fizyczną (83%) oraz przemoc psychiczną (33%). Osobami wobec których stosowali przemoc byli głównie rodzice (29%), rodzeństwo (29%) i nieznajome osoby (29%).
- 39% uczniów szkół przyznało, że doświadczyło przemocy. Większość uczniów doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły, rodzeństwa i znajomych.
- Aż 46% uczniów stosowało przemoc – głównie wobec rówieśników i rodzeństwa.
- Dzieci i młodzież przyznali, iż w ich szkołach występuje zjawisko przemocy – taką odpowiedź wskazało 79% uczniów, z czego większość uważa, że dochodzi do niej czasami.

- 47% uczniów doznało cyberprzemocy, a 28% było jej sprawcą.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- pozytywne postawy prezentowane przez część członków społeczności lokalnej wobec kar fizycznych w stosunku do dzieci, wynikające z nieświadomości negatywnych konsekwencji tego zachowania dla funkcjonowania dziecka;
- zmniejszająca się ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty;
- występowanie przemocy rówieśniczej.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- wspieranie rodziny – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie.
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- ubóstwo oraz promocja zatrudnienia – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą

rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.

- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Rozszerzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
2.	Kontynuacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3.	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych dotyczących przemocy/agresji skierowanych do dzieci i młodzieży – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
4.	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.

5.	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
6.	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
7.	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
8.	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.

Strategia realizacji celu

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadcza się przemocy lub jest się jej świadkiem. W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców w celu zapobiegania stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Działania informacyjne i edukacyjne kierowane powinny być zarówno do mieszkańców społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie. Działania edukacyjne mają także na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci, natomiast warsztaty psychoedukacyjne na zmniejszenie problemu przemocy rówieśniczej w szkołach.

Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA
NA LATA 2020-2024

w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM, Oświata, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, SP ZOZ.	NGO, wszystkie instytucje zaangażowane w realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 2

Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.	Zmniejszenie liczby ofiar przemocy określone na podstawie diagnozy problemów społecznych.
2.	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
3.	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do liczby przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.
4.	Organizacja szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba zorganizowanych szkoleń.
5.	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
6.	Utworzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba dyżurów funkcjonującego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego i liczba udzielonych konsultacji.

Strategia realizacji celu

Realizacja zadań skupiona zostanie na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielania adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, w tym możliwość udzielenia pomocy przez instytucje zobowiązane do pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, przez podjęcie działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”. W tym celu ważne są również szkolenia w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, gdyż procedurę tą instytucje te wszczynają zdecydowanie najrzadziej.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez wzmacnianie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie Gminy i towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny oraz uświadomienie konieczności refleksji i pracy nad stosowanymi zachowaniami oraz wspieranie osoby w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany.

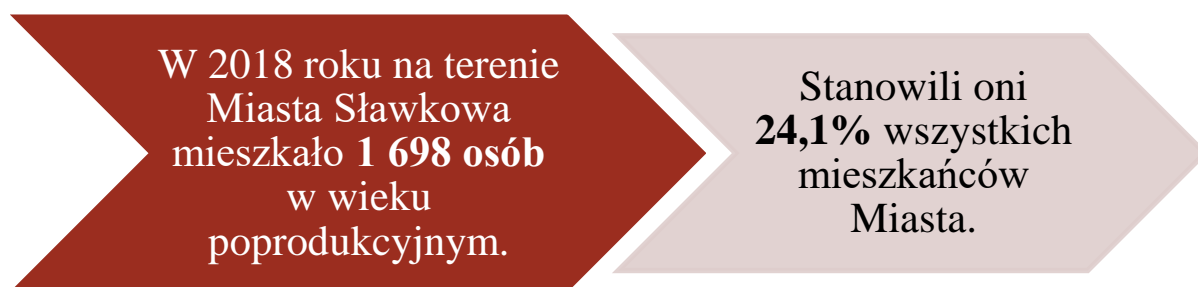
Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM, Zespół Interdyscyplinary.	Policja, Placówki oświatowe, NGO, wszystkie instytucje zaangażowane w realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Środki własne, budżet państwa.

1.5. Aktywność i integracja społeczna seniorów

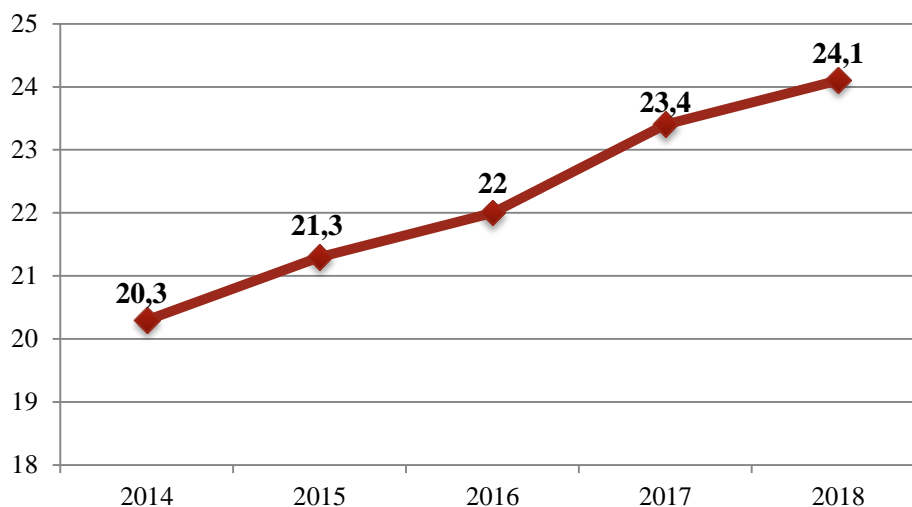
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.



Na przestrzeni lat 2014-2018 można zauważyć systematyczny wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2018 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 24,1% wszystkich mieszkańców Miasta. W porównaniu do roku 2014, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrósł o 3,8 pp.

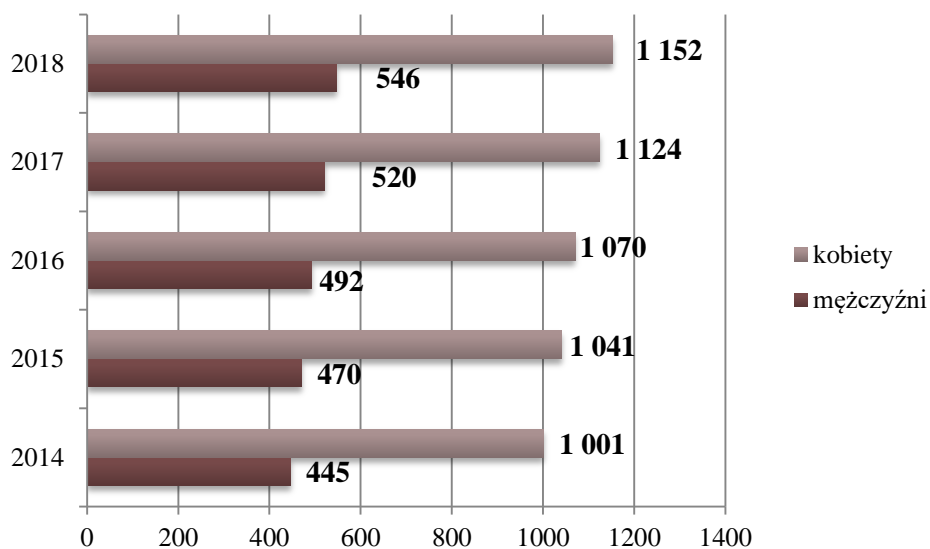
Wykres 17. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2014-2018 (w %).



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejną analizowaną kwestią była liczba kobiet oraz mężczyzn będących w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących Miasto Sławków. Można zauważyć, że liczba kobiet w 2018 roku kształtowała się na poziomie 1 152, natomiast liczba mężczyzn na poziomie 546. Kobiety stanowiły więc 67,8% wszystkich mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 18. Liczba kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w latach 2014 – 2018.



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w 2018 roku wyniosła 64 osoby – jest to najwyższa liczba od 2014 roku. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 75% (48 osób), natomiast korzystających ze wsparcia

mężczyzn było tylko 16 osób¹⁹. Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystająca z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2018 ulegała ciągłym wahaniom, co pokazuje tabela nr 35.

Tabela 35. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Kobiety	41	30	38	39	48
Mężczyźni	12	15	21	19	16
Ogółem	53	45	59	58	64

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie w 2018 roku poniósł odpłatność za pobyt w DPS 7 mieszkańców na łączną kwotę 155 136 zł. Warto zaznaczyć, że to najwyższa liczba osób przebywających w DPS od 2014 roku. Dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2014-2018 znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 36. Liczba osób przebywająca w DPS oraz koszt ich utrzymania w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób	3	4	5	5	7
Kwota świadczeń (zł)	86 990	109 208	135 317	157 269	155 136

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

Władze Miasta wspólnie z jednostkami organizacyjnymi proponują seniorom różnorodne zajęcia i możliwość spędzania wolnego czasu. Seniorzy mogą brać udział między innymi w zajęciach w ramach grup zainteresowań. W Miejskim Ośrodku Kultury od wielu lat działa **Klub Seniora**, a osoby starsze na swoje zajęcia zapraszają także Klub Literacki Widmo, Koleżeński Klub Kobiet i Koło Historyczne. W Zespole Szkół im. Jana Pawła

¹⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

II działa **Uniwersytet Pięknego Wieku**. Umożliwia on m.in. udział w warsztatach rękodzieła, naukę języka angielskiego, zajęcia informatyczne, a także daje możliwość międzypokoleniowych spotkań z młodzieżą. Ważnym elementem wspierania sławkowskich seniorów jest działający od 2015 roku **Dzienny Dom „Senior-WIGOR”**. Placówka powstała w ramach Rządowego Programu Wieloletniego na lata 2015-2020 jako odpowiedź na tendencje demograficzne. Mieści się w zrewitalizowanym budynku przy ul. Kościelnej 11 w Sławkowie. Tu mieszkańcy Sławkowa powyżej 60 roku życia mają możliwość spędzania czasu w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze oraz rozwijania zainteresowań i wzmacniania poczucia własnej wartości w ramach bogatej oferty zajęć aktywizujących. Seniorzy mogą brać udział w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, klubowych i ruchowych od poniedziałku do piątku przez osiem godzin dziennie. Mogą też liczyć na pomoc w codziennych sprawach oraz na konsultacje psychologiczne.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁAWKÓW Z 2020 ROKU – INFORMACJE DOTYCZĄCE OSÓB STARSZYCH

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z osobami starszymi. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- 18% mieszkańców nie wie, czy osoby starsze mogą mieć wpływ na życie lokalnej społeczności, a 69% wypowiedziało się na ten temat pozytywnie.
- Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (67%) oraz wsparcie emocjonalne (49%) to zdaniem znacznej części ankietowanych mieszkańców, główne potrzeby ludzi starszych w Sławkowie.
- Zdaniem 9% dorosłych mieszkańców, osoby starsze są marginalizowane, a 38% uważa, że nie dochodzi do wykluczenia.
- Co piąty mieszkaniec uważa, że oferta pomocy osobom starszym nie jest w Gminie wystarczająca, a w opinii 27% raczej jest.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanimi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- zdrowie – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- wspieranie rodziny – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba uczestników zajęć edukacyjnych.
2.	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych dla seniorów.	Liczba uczestników zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3.	Wspieranie i rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba dostępnych miejsc, w których prowadzone są różnorodne aktywności wspierające seniorów.

4.	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5.	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
6.	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba osób biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach pięciu głównych obszarów: wspieranie aktywności edukacyjnej, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej, budowanie aktywności społecznej promującej integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie wolontariatu i partycypacji społecznej seniorów. Tworzenie płaszczyzn współpracy osób starszych z młodzieżą w szkołach i poza nią będzie kompensacją braku rodzin wielopokoleniowych, wzbogaci życie osób starszych oraz przygotuje młodzież do lepszego funkcjonowania na rynku pracy w związku z nabyciem kompetencji potrzebnych do współpracy z osobami starszymi. Realizowane działania budować także będą aktywność społeczną osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, Dzienny Dom „Senior-WIGOR”, placówki kulturalne, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 2

Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1.	Prowadzenie mieszkań chronionych adresowanych do osób starszych.	Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób starszych.
2.	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3.	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4.	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań nakierowanych na potrzeby seniorów.
5.	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6.	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.

Strategia realizacji celu

Działania na rzecz osób starszych, których stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna nie determinuje konieczności umieszczenia w placówce całodobowej opieki, będą nakierowane na to aby system wsparcia osób starszych umożliwiał tym osobom możliwość jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Dzienny Dom „Senior-WIGOR”, placówki kulturalne, placówki oświatowe, NGO.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.6. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W porównaniu do 2016 roku nastąpił spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Sławków w latach 2016- 2019 roku przedstawiają się następująco:

- pod koniec 2016 roku zarejestrowanych jako bezrobotne było 241 osób, w tym 128 kobiet, liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku kształtowała się na poziomie 28 osób, z kolei bez doświadczenia zawodowego było 65 osób;
- pod koniec 2017 roku zarejestrowanych było 208 osób bezrobotnych, w tym 118 kobiet, liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku kształtowała się na poziomie 15 osób, z kolei bez doświadczenia zawodowego były 63 osoby;
- pod koniec 2018 roku zarejestrowanych było 155 osób bezrobotnych, w tym 82 kobiety, liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku kształtowała się na poziomie 17 osób, z kolei bez doświadczenia zawodowego było 40 osób;

→ pod koniec 2019 roku zarejestrowanych było 100 osób bezrobotnych, w tym 59 kobiet, liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku kształtowała się na poziomie 19 osób, z kolei bez doświadczenia zawodowego było 17 osób.

Obserwowany jest znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w porównaniu do 2016 roku, który wynosi 141%. W 2019 roku liczba osób bezrobotnych mających mniej niż 30 lat w porównaniu z wcześniejszym (2018) zmalała o 38,1%, natomiast liczba osób bezrobotnych będących powyżej 50 roku życia oraz do 25 roku życia zmalała o 77,7%.

Tabela 37. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Sławków w latach 2016-2019 z podziałem na wiek.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
ogółem	241	208	155	100
do 30 roku życia	50	49	29	21
w tym do 25 roku życia	23	28	16	9
powyżej 50 roku życia	69	53	48	27

Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie zamieszkujących Miasto Sławków z podziałem na wybrane kategorie osób bezrobotnych. Warto zwrócić uwagę na duży udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych – stanowią oni 37% ogółu, podczas gdy osoby z prawem do zasiłku stanowią 19%. Najwyższy odsetek osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu występował w roku 2017, kiedy to wynosił 54,8%, a w przypadku osób z prawem do zasiłku najwyższy udział procentowy występował w 2019 roku.

Tabela 38. Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w Mieście Sławków w latach 2016-2019.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
ogółem	241	208	155	100
z prawem do zasiłku	28	15	17	19
długotrwale bezrobotni	132	114	84	37

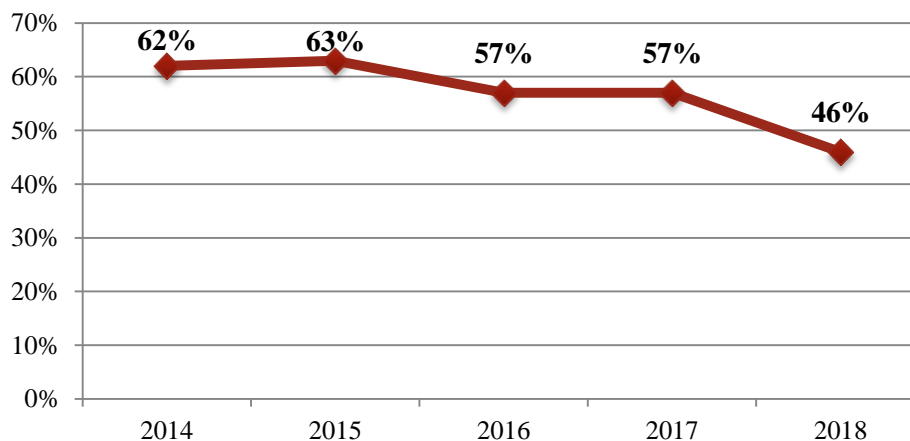
Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>

Według Oceny Zasobów Pomocy Społecznej z 2018 roku, bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia z pomocy społecznej, znalazło się na drugim miejscu pod względem liczby korzystających z pomocy rodzin.



Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2017 roku kształtował się on na poziomie 57%, natomiast w 2018 roku spadł do 46%. W latach 2014-2018 obserwujemy jego duży spadek, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2014 roku, utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie.

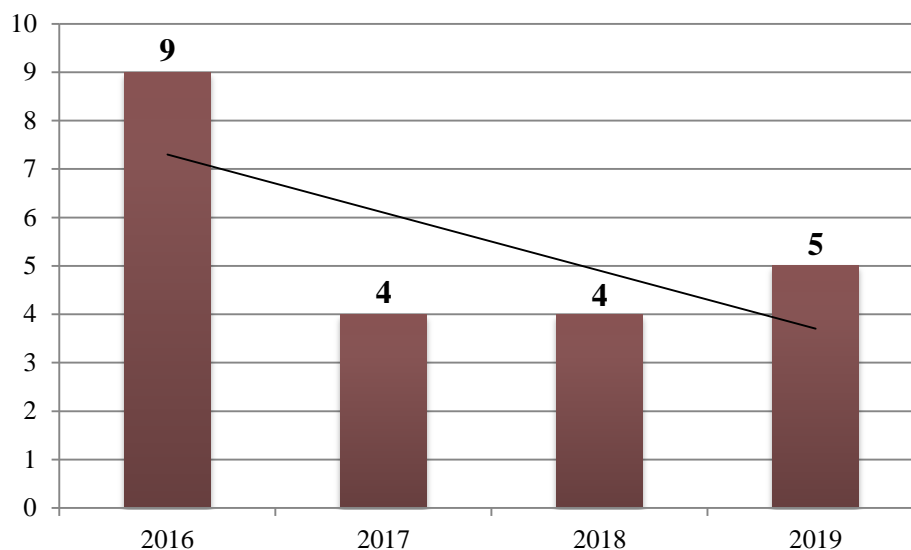
Wykres 19. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2014-2018.



Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie w 2019 roku bez zatrudnienia pozostawało 5 osób niepełnosprawnych. W 2018 i 2017 roku liczba ta kształtowała się na poziomie 4, natomiast w 2016 roku była najwyższa i wynosiła 9.

Wykres 20. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Sławkowa na przestrzeni lat 2016-2019.



Źródło: <https://bedzin.praca.gov.pl/>

Miasto Sławków jest również aktywnym podmiotem w zakresie organizacji i korzystania z różnych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych finansowanych i współfinansowanych. W latach 2016-2017 realizowany był projekt partnerski pn. „Inwestycja w człowieka środkiem do osiągnięcia efektów społecznych”, w którym wzięło udział 27 uczestników. Inne prace społeczne wykonywało kolejno:

- w 2016 roku – 15 osób;
- w 2017 roku – 10 osób;
- w 2018 roku – 9 osób;
- w 2019 roku – 16 osób.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁAWKÓW Z 2020 ROKU – INFORMACJE DOTYCZĄCE RYNKU PRACY

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z rynkiem pracy. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- 42% ankietowanych uważa, że znalezienie pracy na terenie Gminy jest trudne, a według 14% bardzo trudne – łączne 56% badanych źle ocenia możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie Sławkowa;

- Większość dorosłych mieszkańców Gminy ma trudność w określeniu swoich szans na rynku pracy (54%), ale prawie co trzeci respondent uważa, iż bez problemu znajdzie pracę.
- Aż 59% respondentów nie ma wiedzy na temat prowadzonych przez Gminę form wsparcia dla osób bezrobotnych, z kolei co czwarty badany określił, iż według niego Gmina prowadzi takowe działania.
- 14% osób spośród badanej społeczności pozostawało przez dłuższy okres czasu bez pracy, natomiast 86% nie doświadczyło takiej sytuacji w życiu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki poziom wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne,
- niski poziom aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wycofanie z pełnienia ról społecznych i rodzinnych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- wspieranie rodziny – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- ubóstwo – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;

- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- edukacja – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1.	Pozyskiwanie i przekazywanie bezrobotnym ofert pracy.	Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc.
2.	Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększające szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz osób biorących w nich udział.
3.	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
4.	Organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5.	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania kierowane są do najliczniejszej grupy osób bezrobotnych. Są to osoby nie potrafiące samodzielnie poradzić sobie z problemami utrudniającymi podjęcie pracy. Planuje się realizację zadań dotyczących poprawy

funkcjonowania społecznego tych osób jak i podniesienia ich możliwości dla funkcjonowania zawodowego. Działania o charakterze aktywizacji społecznej skoncentrowane zostaną na podniesieniu kompetencji osobistych w tym: w odniesieniu do pełnionych ról społecznych w rodzinie i pozostałych środowiskach funkcjonowania. Działania o charakterze aktywizacji zawodowej skoncentrowane zostaną na wspieraniu motywacji do poszukiwania pracy oraz podnoszeniu kompetencji w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz kompetencji zawodowych. Ważne jest również doradztwo zawodowe osób młodych, które niedługo wkroczą na rynek pracy. Zakłada się również podejmowanie działań o charakterze promocyjnym, służących wspieraniu społecznej odpowiedzialności biznesu oraz rozwój wsparcia rodziców w powrocie na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz wsparcie w utrzymaniu pracy, w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Konieczny jest dalszy rozwój form opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz rozwój form opieki na uczniami w dni wolne od nauki realizowane m.in. przez placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, MOPS, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	UM, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej, budżet państwa.

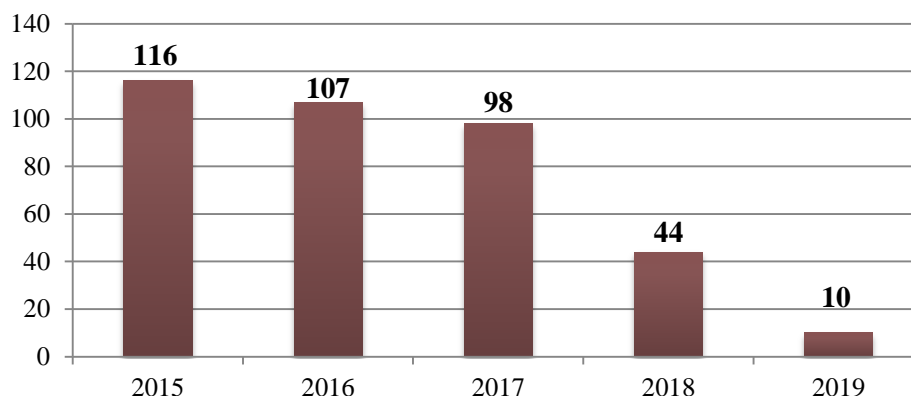
1.7. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek pomocy społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego.

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej dzięki informacjom udostępnionym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego (status quo), jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Problem ubóstwa na terenie Miasta Sławkowa uległ gwałtownemu zmniejszeniu, gdyż w 2015 roku liczba rodzin pobierająca pomoc z tego powodu była równa 116, w roku 2016 – 107, w roku 2017 – 98, w roku 2018 – 44, natomiast w roku 2019 było to tylko 10 rodzin. Jest to najwyższy spadek na przestrzeni ostatnich lat wśród wszystkich powodów przyznawania pomocy społecznej.

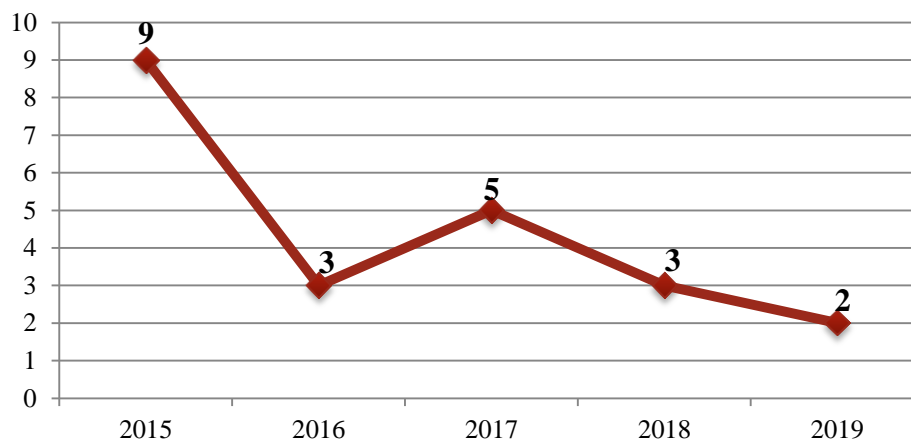
Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2015-2019.



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymały 2 rodziny, w roku poprzednim 3, natomiast w roku 2017 – 5. Na przestrzeni lat 2014-2018 dostrzegalna jest tendencja malejąca jeśli chodzi o liczbę rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności. Dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2015-2019.



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie osobom zagrożonym bezdomnością, bądź bezdomnym udziela pomocy w formie schronienia oraz wsparcia rzeczowego. W 2019 roku MOPS wydał decyzję przyznającą schronienie dla 4 osób na łączną kwotę 21 261 zł. W 2018 i 2017 roku liczba osób była równa 3, w 2016 roku przyznano schronienie dla 2 osób, w 2015 roku dla 11 osób, a w 2014 roku dla 12 osób.

Tabela 39. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia (w złotych) w latach 2014-2019.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	12	11	2	3	3	4
Kwota świadczeń (zł)	37 447	24 257	19 140	17 652	24 423	21 261

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 30 osób na łączną kwotę 184 397 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zasiłków stałych wahała się na granicy 3 osób. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 120 – co oznacza spadek o 27,5% w porównaniu do roku 2015 oraz spadek o 34,1% w porównaniu do roku 2017. Na zasiłki okresowe w 2019 roku wydatkowano kwotę 186 854 zł. Zasiłki celowe natomiast pobierało 150 osób i zauważalny jest również wysoki spadek w porównaniu do poprzednich lat. Przyznano ich o 202,6% mniej niż w roku 2015, o 158,6% mniej niż w roku 2016, o 38,6% mniej niż w 2017 roku oraz o 25,3% mniej niż w roku 2018. Kwota wydatkowana na zasiłki celowe w 2019 roku to 223 658 zł.

Tabela 40. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2015-2019.

Wyszczególnienie		2015	2016	2017	2018	2019
ZASIŁEK STAŁY	Liczba osób	32	30	27	31	30
	Liczba świadczeń	338	302	281	284	313
	Kwota świadczeń	168 906	167 325	150 400	156 563	184 397
ZASIŁEK OKRESOWY	Liczba osób	153	128	161	128	120
	Liczba świadczeń	1015	1 011	957	637	564
	Kwota świadczeń	346 611	368 486	349 747	221 987	186 854
ZASIŁEK CELOWY	Liczba osób	454	388	208	188	150

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2020-2024

Liczba świadczeń	-	-	-	-	-
Kwota świadczeń	267 377	290 593	306 354	304 590	223 658

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

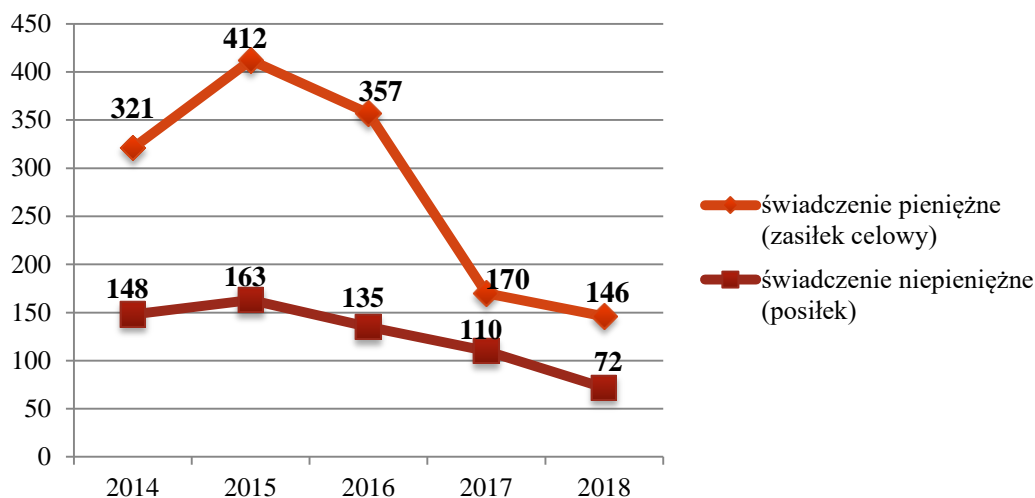
Miasto Sławków korzysta z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²⁰.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku 146 mieszkańców to osoby, którym przyznano świadczenie w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Możemy zauważyć, że od 2015 roku maleje liczba osób objętych tym programem. W porównaniu do 2014 roku liczba osób korzystających z tego świadczenia zmniejszyła się o 119,8%, a w porównaniu z 2017 rokiem liczba ta zmalała o 16,4%. Zmniejszeniu uległa również liczba osób korzystających z posiłku w postaci świadczeń niepieniężnych. W 2014 roku pomoc w takiej postaci otrzymało 148 osób, natomiast w 2018 roku tylko 72 osoby – co daje spadek w wysokości 105,5%.

²⁰ www.gov.pl/web/rodzina

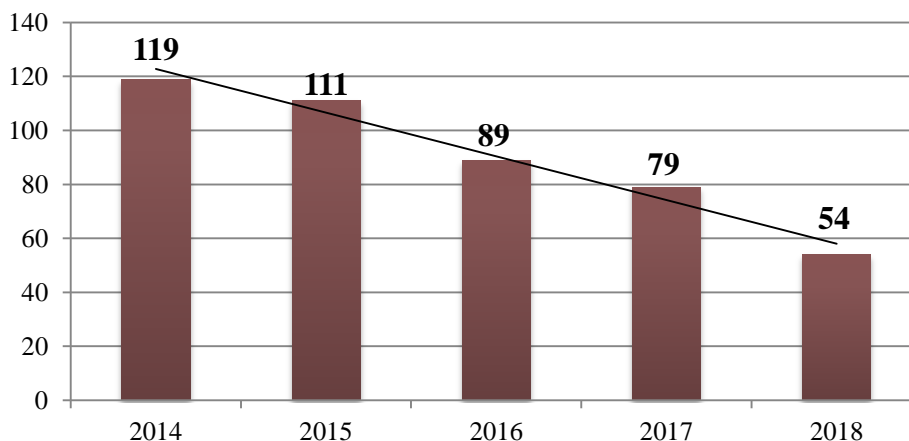
Wykres 23. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób).



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Znaczny odsetek osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stanowią dzieci. Spośród wszystkich osób otrzymujących tego typu wsparcie w 2018 roku, dzieci stanowiły 75%.

Wykres 24. Świadczenie niepieniężne (posiłek) przyznane dla dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób).



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;

- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- bezrobocie – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- niepełnosprawność – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- wiek – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- wykształcenie – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyżnianiu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przewyżnianiu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2.	Zapewnienie pomocy osobom bezdomnym na podstawie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.

3.	Wdrożenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych programem wyrównywania szans edukacyjnych.
4.	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń i osób biorących w nich udział.
5.	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców informacji dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu ubóstwa.	Liczba podjętych działań informacyjnych.

Strategia realizacji celu

Dla osiągnięcia celu, działania zostaną skoncentrowane na umożliwieniu wyjścia z trudnej sytuacji finansowej osobom i rodzinom za pomocą aktywności wspieranej. Wspieranie polegać będzie na inicjowaniu, ukierunkowaniu i podtrzymaniu aktywności osób i rodzin dotkniętych oraz zagrożonych problemem ubóstwa, za pomocą zadań realizowanych przez pracowników socjalnych, w tym pracy socjalnej oraz wsparcia pozamaterialnego. Szczególnie istotną rolę pełnią w tym obszarze pracownicy socjalni. Podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych beneficjentów pomocy społecznej odbywać się będzie z wykorzystaniem obecnie dostępnych usług w tym prac społecznie użytecznych i robót publicznych, usług asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej, wolontariusza, itp.

Poszukiwanie skutecznych rozwiązań o charakterze aktywizacji wspieranej warunkowane jest przede wszystkim holistycznym charakterem problemu ubóstwa – które jest zjawiskiem społecznym stanowiącym układ podlegający zasadom niedającym się wywnioskować z prawidłowości rządzących jego składnikami. W rzeczywistości często przyczyna problemu ubóstwa jest jednocześnie jego skutkiem (utrata pracy skutkuje brakiem środków finansowych prowadzących do deprivacji potrzeb, obniżenia poczucia własnej wartości i sprawczości, a w efekcie do długotrwałego pozostawania bez pracy). Dlatego też efektywna aktywność wspierana nie może dotyczyć wyłącznie jednego aspektu funkcjonowania osoby. Ponieważ działania w zakresie aktywności wspieranej mają na celu podniesienie kompetencji osób i rodzin w obszarach społecznym i zawodowym, przez bezpośredni, ukierunkowany wpływ napełnione role, dla celów niniejszej strategii proponowany katalog usług zbudowany jest z usług dostępnych w ramach innych dziedzin planowania strategicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, PUP.	Środki własne, powiatu.

Cel operacyjny nr 2

Zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2.	Zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywiania – zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3.	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4.	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji dostępu do skutecznej pomocy o charakterze materialnym, w formie świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz na zapewnieniu skali i zakresu pomocy umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa. Dla uzyskania skuteczności udzielanego wsparcia materialnego, konieczne jest wypełnianie założeń ustawowych w zakresie udzielania pomocy finansowej, w szczególności dążenie do udzielania pomocy w wysokości stanowiącej uzupełnienie różnicy pomiędzy dochodem gospodarstwa domowego a kryterium ustawowym. Natomiast w celu zapobiegania ubóstwu skrajnemu, niezbędne jest utrzymanie rozszerzonej grupy docelowej objętej pomocą w formie dożywiania. Istotnym elementem w realizacji tego celu jest pełne wykorzystanie

cechy szczególnej świadczeń pomocy społecznej, którą jest powiązanie ich otrzymywania z obowiązkiem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej. Na realizację zadań: pomoc w formie zasiłków okresowych i w formie dożywiania, część środków pozyskiwana jest z budżetu państwa.

Wdrażanie		
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.8. Rewitalizacja społeczna

Miasto Sławków realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017-2020* zatwierdzony uchwałą Nr XLIV/313/2017 Rady Miejskiej w Sławkowie z dnia 12 grudnia 2017 r. stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji:

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” - Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2019 r. poz. 2020)

Obszar rewitalizacji to obszar, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Pod pojęciem rewitalizacji społecznej rozumie się „wieloletni proces podejmowania spójnych, zintegrowanych działań, związanych z zatrzymaniem rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałaniem patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz poprawą bezpieczeństwa, inicjowany i koordynowany przez samorząd gminy i/lub jego

jednostki organizacyjne w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów miast i gmin”²¹.

Deklaracja wizji obszaru rewitalizacji Miasta Sławkowa brzmi następująco:

W roku 2020:

- Obszar Rewitalizacji Centrum nie będzie wyróżniał się na tle całego miasta pod względem liczby klientów pomocy społecznej i występowania zachowań patologicznych,
 - mieszkańcy OR Centrum będą zintegrowani z mieszkańcami miasta,
 - centrum miasta (OR) będzie wizytówką Sławkowa,
 - centrum miasta (OR) nie będzie kojarzone z obszarem niebezpiecznym,
- na terenie OR Centrum będzie można w sposób produktywny zagospodarować czas wolny, niezależnie od wieku,
 - bezrobotnych zamieszkujący OR będzie charakteryzował poziom kwalifikacji zawodowych odpowiadający oczekiwaniom rynku pracy.

Wizja dla obszaru rewitalizacji odnosi się do trzech kluczowych sfer:

- społecznej – problemy związane z znacznym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym, niski przyrost naturalny oraz natężenie występowania 3 kluczowych problemów społecznych: alkoholizmu, bezrobocia i ubóstwa;
- gospodarczej – niska jakość kapitału ludzkiego, kwalifikacje nieodpowiadające oczekiwaniom rynku pracy;
- przestrzenno-funkcjonalnej – zdegradowana i niedoinwestowana infrastruktura zabytkowa, koncentracja lokali socjalnych/komunalnych w centrum miasta, niewykorzystany potencjał centrum miasta, niedobór inicjatyw wpływających na długotrwałą poprawę sytuacji społecznej.

Ogólnym, nadrzędnym celem strategicznym rewitalizacji jest: „Podejmowanie konsekwentnych i zintegrowanych działań zmierzających do osiągnięcia równowagi społecznej, przestrzennej i gospodarczej w Obszarze Rewitalizacji Centrum”.

²¹ Pilotażowe programy rewitalizacji społecznej realizowane w partnerstwach lokalnych. Dokumentacja konkursowa, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niekorzystna sytuacja demograficzna Miasta spowodowana spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- natężenie występowania 3 kluczowych problemów społecznych: alkoholizmu, bezrobocia i ubóstwa;
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie miejsc przeznaczonych na produktywnie zagospodarowanie czasu wolnego.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się zwiększenie aktywności i zaangażowania społecznego społeczności lokalnej, a także tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych Miasta.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1.	Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych np. ścieżek rowerowych, parków, placów zabaw itp.	Liczba powstałych obiektów.
2.	Organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych, rozrywkowych.	Liczba zorganizowanych wydarzeń.
3.	Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i terenów zdegradowanych.	Liczba zmodernizowanych obiektów.
4.	Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych i sanitarnych do gminnych obiektów.	Liczba zmodernizowanych obiektów.
5.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców.	Liczba projektów na aktywizację zawodową.
6.	Wsparcie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw np. stworzenie Sławkowskiego Inkubatora przedsiębiorczości.	Liczba projektów do celów rozwoju gospodarczego.

Strategia realizacji celu

Ponieważ jednym z głównych problemów zidentyfikowanych na terenie Miasta w sferze społecznej jest proces starzejącego się społeczeństwa oraz zaniedbana przestrzeń publiczna, wśród działań mających zostać zrealizowane założono przede wszystkim tworzenie nowych miejsc spotkań mieszkańców, likwidację barier architektonicznych, a także organizację wydarzeń aktywizujących lokalną społeczność.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, MOPS.	NGO, MOK.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

2. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu Strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:



MOCNE STRONY

- Atrakcyjne położenie geograficzne na pograniczu województwa śląskiego i małopolskiego.
- Dostępność szlaków komunikacyjnych kraju i regionu.
- Lokalizacja na terenie Miasta terminali Linii Hutniczej Szerokotorowej.
- Stała liczba mieszkańców.
- Dodatnie saldo migracji.
- Wzrastająca liczba podmiotów gospodarki.
- Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna ze względu na dogodną lokalizację Miasta.
- Zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych, osób bez kwalifikacji zawodowych i bez doświadczenia zawodowego.
- Miasto Sławków jest jednym z miast powiatu, w którym poziom bezrobocia jest bardzo niski.
- Różnorodna oferta kulturalna skierowana do mieszkańców Miasta.
- Rozbudowana baza sportowo-rekreacyjna.
- Rozwinięta oferta edukacyjna Miasta, w tym szkoły podstawowe, przedszkole oraz nowo powstały klub dziecięcy „Maluszkowo”.
- Wysoki stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne.
- Zmniejszająca się liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję.
- Funkcjonujące na terenie Miasta kluby, stowarzyszenia sportowe oraz organizacje pozarządowe.
- Zmniejszająca się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia.
- Rozwinięta sieć wsparcia i pomocy rodzinie i dziecku.
- Zmniejszająca się liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

SŁABE STRONY

- Duży wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
- Niewystarczająca (biorąc pod uwagę szybki wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności) ilość miejsc integracji oraz wsparcia seniorów.
- Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.
- Ujemny przyrost naturalny.
- Duży odsetek osób bezrobotnych i chorych wśród beneficjentów MOPS.
- Brak dużego zakładu udostępniającego większą liczbę miejsc pracy.
- Duży odsetek bezrobotnych osób w wieku do 30 i powyżej 50 roku życia.
- Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie ich szkoły zjawiska przemocy (wynik diagnozy).
- Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców uważający znalezienie nowej pracy na terenie Miasta jako trudny i bardzo trudny (wynik diagnozy).
- Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców nie mających wiedzy na temat form wsparcia dla osób bezrobotnych (wynik diagnozy).
- Co piąty mieszkaniec doświadczył wykluczenia społecznego (wynik diagnozy).

- Malejący udział osób dotkniętych alkoholizmem wśród beneficjentów MOPS.
- Funkcjonowanie MKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, asystenta rodziny, Świetlicy Środowiskowej, Punktu Konsultacyjnego i Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny.
- Pomoc rodzinom wielodzietnym – „Sławkowska Rodzina na Piątkę”.
- Dzienny Dom „Senior - WIGOR”, Klub Seniora, Uniwersytet Pięknego Wieku.



SZANSE

- Pozyskanie środków unijnych na rozwój Miasta.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Doradztwo zawodowe w placówkach oświatowych.
- Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
- Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
- Rozwój turystyki poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych.
- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach wspierania zatrudnienia.
- Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.



ZAGROŻENIA

- Starzejące się społeczeństwo.
- Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób.
- Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
- Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

3. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Sławkowa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Sławków dąży do niekonfliktowego rozwiązania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Sławków jest –
uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Miasta wspierającego i właściwie wykorzystującego aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

4. Zakładane rezultaty realizacji Strategii

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności Sławkowa jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;

- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji w tym społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Miasta z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. System wdrażania Strategii

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Miasto Sławków.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania Burmistrzowi Miasta Sławkowa. Po uchwaleniu go przez Radę Miejską zostanie umieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta i na stronie internetowej Miasta.

6. Monitoring

Proces monitoringu wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu

i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komendy Policji, PUP, ze sprawozdań MOPS i MKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MOPS przy ścisłej współpracy z Miastem Sławków w formie raportów rocznych. Raport roczny może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Monitoring będzie dokonywany w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania Strategii, który będzie corocznie przekazywany Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady Miejskiej. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii (która obowiązuje co 2 lata).

7. Ewaluacja

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów Strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań Strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. Zakres ewaluacji

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. Sposób ewaluacji

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. Narzędzia ewaluacji

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. Okres ewaluacji

Raz do roku, może być też zastosowana przed rozpoczęciem realizacji interwencji publicznej, w trakcie i po zakończeniu - zwłaszcza w odniesieniu do nowych zadań.

8. Ocena ryzyka

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu,

a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Miasta Sławkowa i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach

budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci;
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację;
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo;
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Miasto – Obywatel;
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej;
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych;
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Miasta.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Miasta Sławkowa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Miasta, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
2. <http://www.polskawliczbach.pl>
3. <https://bdl.stat.gov.pl>
4. www.gov.pl/web/rodzina
5. <http://gminy.pl/powiaty/270.html>
6. https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mapa_S%C5%82awkowa.png
7. <https://bedzin.praca.gov.pl/>
8. <http://www.slawkow.pl/112,organizacje-spoleczne>
9. <http://www.slawkow.pl/wykaz-znizek>
10. <https://placowki.mp.pl/unit/index?id=503573>
11. Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017. Województwo Śląskie.
12. Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Sławków.
13. Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
14. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławków na lata 2018-2020
15. Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu będzińskiego w roku 2018.
16. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
17. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017-2020
18. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2018 roku.
19. Narodowy Spis Powszechny 2011.
20. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2015, 2016, 2017, 2018 rok.
21. Oniszczyk J. (red.) *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008 r.
22. Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2016, 2017, 2018, 2019 rok
23. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2016, 2017 i 2018 rok.

24. Staręga-Piasek J., *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013.
25. Uchwała Rady Miejskiej Nr XI/98/19 w sprawie budżetu miasta na 2020 rok z dnia 19 grudnia 2019 roku.
26. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 271 z późn. zm.).
27. Yaziji M., Doh J. *Organizacje pozarządowe a korporacje*, PWN, Warszawa 2011r.

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Sławkowa na mapie powiatu będzińskiego.	14
Rysunek 2. Mapa Sławkowa.	15
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Miasta Sławków według klas wielkości (stan na koniec 2018 roku)	21
Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa śląskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji.	21
Rysunek 5. Stopa bezrobocia dla powiatu będzińskiego, w porównaniu z województwem śląskim i Polską.	27
Rysunek 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Sławkowie w porównaniu do całej Polski i województwa śląskiego w 2017 roku.	29
Rysunek 7. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym.	73
Rysunek 8. Wykaz jednostek wspierających rodzinę z problemem przemocy.	75

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta Sławkowa z podziałem na płeć.	16
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Sławkowa w 2018 roku.	16
Tabela 3. Przyrost naturalny dla Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.	17
Tabela 4. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w Mieście Sławków.	18
Tabela 5. Podmioty gospodarcze działające na terenie Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.	19
Tabela 6. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Mieście Sławków (stan na koniec 2018 roku).	20
Tabela 7. Struktura wydatków budżetu Miasta Sławkowa według działów w latach 2014-2018 (w złotych).	24
Tabela 8. Struktura dochodów budżetu Miasta Sławkowa według działów w latach 2014-2018 (w złotych).	25
Tabela 9. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w latach 2014-2018.	26
Tabela 10. Rozszerzona informacja o bezrobociu w Mieście Sławków w latach 2016-2019.	28
Tabela 11. Ludność Miasta według edukacyjnych grup wieku w podziale na płeć.	31
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Mieście Sławków w latach 2014-2018.	34
Tabela 13. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2014-2018.	34
Tabela 14. Przestępczość na terenie powiatu będzińskiego w latach 2017-2018.	39
Tabela 15. Przestępczość kryminalna na terenie powiatu będzińskiego w latach 2017-2018.	39
Tabela 16. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Sławkowie w latach 2016-2019.	40
Tabela 17. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2014-2019 (bd – brak danych).	46
Tabela 18. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2014-2018 w podziale na płeć.	46
Tabela 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w Sławkowie w latach 2014-2018.	47
Tabela 20. Kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w latach 2014-2018 (w złotych).	47
Tabela 21. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2015-2019 (bd- brak danych).	49

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2020-2024

Tabela 22. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe.....	49
Tabela 23. Liczba przyznanych świadczeń rodzinnych ogółem w latach 2016-2020.....	53
Tabela 24. Świadczenia rodzinne w latach 2016-2019.	53
Tabela 25. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2016-2020.....	54
Tabela 26. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane na przestrzeni lat 2014-2019 (w złotych).....	55
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2014-2018 (w złotych)..	62
Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2014-2018 (w złotych).	63
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2014-2018 (w złotych).....	63
Tabela 30. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności w latach 2014-2108.	63
Tabela 31. Ochrona zdrowia na terenie Miasta Sławkowa w latach 2014-2018.....	67
Tabela 32. Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2014-2108.	69
Tabela 33. Ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart w latach 2014-2019.....	73
Tabela 34. Liczba ofiar przemocy w latach 2014-2017.	74
Tabela 35. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2014-2018.....	84
Tabela 36. Liczba osób przebywająca w DPS oraz koszt ich utrzymania w latach 2014-2018.....	84
Tabela 37. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Sławków w latach 2016-2019 z podziałem na wiek.....	90
Tabela 38. Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w Mieście Sławków w latach 2016-2019.....	90
Tabela 39. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia (w złotych) w latach 2014-2018.....	97
Tabela 40. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2015-2019.	97

Spis wykresów:

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców Miasta Sławkowa.	17
Wykres 2. Dochody i wydatki Miasta Sławkowa ogółem w latach 2014-2018 (w milionach złotych).	23
Wykres 3. Poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu będzińskiego pod koniec 2019 roku.....	29
Wykres 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Miasta Sławkowa.....	30
Wykres 5. Udział wydatków z budżetu Miasta Sławkowa na oświatę i wychowanie w latach 2014-2018.....	32
Wykres 6. Liczba mieszkań oddanych do użytku w Mieście Sławków w latach 2014-2017.	33
Wykres 7. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).	37
Wykres 8. Wydatki na kulturę fizyczną w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).....	38
Wykres 9. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).	42

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2020-2024

Wykres 10. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2014 – 2019.	55
Wykres 11. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2019.....	56
Wykres 12. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2014-2018 (w złotych).....	57
Wykres 13. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na przestrzeni lat 2016-2020.....	57
Wykres 14. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2015 – 2019.	62
Wykres 15. Wydatki na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta Sławkowa w latach 2014-2018 (w złotych).....	67
Wykres 16. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2015 – 2019.	68
Wykres 17. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2014-2018 (w %).	83
Wykres 18. Liczba kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w latach 2014 – 2018.....	83
Wykres 19. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2014-2018.	91
Wykres 20. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Sławkowa na przestrzeni lat 2016-2019.....	92
Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2015-2019.....	96
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2014-2019.....	96
Wykres 23. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób).	99
Wykres 24. Świadczenie niepieniężne (posiłek) przyznane dla dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób).	99